

„Nebesa odozgo rosite,
i oblaci daždite nam Pravednika.

Nek' se rastvori zemlja,
nek' nam porodi Spasitelja.“

ISSN 1451-2149

Zvonik

katolički list
GOD. XXV. BR. 11 (288)
studeni (novembar) 2018.
cijena 150 din

Uvodnik u advent

Dragi čitatelji,

idemo u susret novoj liturgijskoj godini koju započinjemo intenzivnom pripremom kako za Kristov ponovni dolazak, tako i za njegov rođendan. Vrijeme došašća doživljavamo kao vrijeme pripreme, vrijeme pokore, vrijeme strpljenja, vrijeme obraćenja, vrijeme nade, vrijeme budnosti i iščekivanja. Međutim, vrijeme došašća jest i vrijeme trpljenja. O tomu bih kratko s vama promislilo.

Ljubav koja se trpljenjem rađa

Najveći dar koji čovjek nekom na ovom svijetu može darovati jest patnja – trpljenje. Ne postoji skuplji niti vrijedniji dar. U tom paketu uvijek dolaze ljubav, strpljenje, pokora, nada, iščekivanje, obraćenje... Trpljenje ulazi u sve pore ljudskog bića. Ako samo malo pomnije promislimo, vidjet ćemo da svatko od nas trpi za nekoga ili zbog nekoga. Pitanje je samo činimo li to dragovoljno ili smo primorani.

Došašće je vrijeme dragovoljnog trpljenja. Uvijek ono što je teško, što me cijelog razdire i pogađa, što iziskuje sve moje snage, rađa dobrim plodom, rađa životom. Prije nego što je naš Gospodin Isus Krist došao na svijet, Marija, Josip, Zaharija, Elizabeta, a kasnije i sam Ivan Krstitelj, morali su prilagoditi svoje živote za dolazak Sina Božjega. Marija je nakon što je prihvatila poziv biti majkom Sina Božjega, strahovala kako će objasniti roditeljima i zaručniku Josipu da je ostala trudna po Duhu Svetom. Nakon toga je tri mjeseca pomagala rođakinji Elizabeti oko trudnoće i kućnih poslova. Naposljetku se porodila u štalici, a tek poslije toga kreće prava patnja. Josip je cijeli svoj život ostavio po strani te se posvetio odgoju Isusa Krista. Zaharija je ostao nijem skoro godinu dana jer nije povjerovao da će mu se u poodmakloj dobi roditi sin, a Elizabeta koja je cijeli život bila nerotkinjom, u danom trenutku, u starosti, ostala je u blagoslovljenom stanju kako bi rodila Ivana Krstitelja, preteču našega Spasitelja. Godinama kasnije, njihov sin Ivan Krstitelj koji je živio u pustinji, daleko od ljudi, vodio miran život u samoći, ostavlja za sobom sve i postaje navjestitelj obraćenja izraelskom narodu, te najavljuje dolazak Mesije. Sve to što su ovi ljudi proživjeli nije bilo lako, trebalo je puno pretrpjeti i žrtvovati, ali Ljubav koja se kroz trpljenje rodila, trpljenjem je spasila svijet.

A što je s nama?

Kako da mi trpimo u ovom došašću? Pokušajmo najprije odgovorno živjeti! Realno sagledati vlastiti život te pokušajmo odoljeti svakodnevnim napastima i kušnjama. Vidjet ćemo da to nije lako. Trebat će mnogo trpjeti, a najprije samoga sebe „isklesati“ kako bismo mogli biti radosni navjestitelji Božjega dolaska na svijet.

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
 godište XXV., broj 288
 studeni (novembar) 2018.

Izdaje

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
 Trg sv. Terezije 3
 24000 Subotica
 E-mail: drustvoia@gmail.com
 Tel.: +381(0)24 600240
 Mob: +381(0)64 3226613

Adresa i kontakt Uredništva

Matije Gupca 10
 24000 Subotica
 E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
 Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
 urednik, Tel.: +381(0)21 775524

Dario Marton, novinar

Ana Gaković, lektura

Željka Zelić Nedeljković,

redaktura i korektura

Dragan Muharem, član Uredništva

Jelena Ademi, tehnička urednica

Vedran Jević, fotograf

Tisak

Štamparija „Printex“

Segedinski put 86

24000 Subotica

Tel.: +381(0)24 554435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru:

Hrvatska biskupska konferencija

Uprava za saradnju s crkvama
 i verskim zajednicama
 Republike Srbije.

Sadržaj 288.

6

Tema
Subotička biskupija:
pasivne župe –
izazov za budućnost

20

Liturgija

26

Intervju
Razgovor s mons. art.
m. Josipom MIOCSEM,
ravnateljem gimnazije
i sjemeništa „Paulinum“
u Subotici

43

Pogled vjernika laika
Ulog nade

9

Događanja iz Subotičke biskupije
Radio Marija Srbije:
Proslava 15. obljetnice
postojanja

22

Upoznajmo Bibliju
Novi zavjet

41

Duhovnost
Blizu je Gospod naš,
blizu je naše spasenje

48

In memoriam
S. M. Edelfrida Kirchhofer

Prijatelji Zvonika:

RADIO MARIJA

Hrvatska
subotica

Godišnja pretplata na Zvonik

- * izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
- * poštom: **1900 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
50 eura: Europa
60 eura: USA, Canada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu vršiti na račun: Katoličko društvo „Ivan Antunović“, Trg svete Terezije 3, 24000 Subotica, broj računa **310-210508-62**, s naznakom ZA ZVONIK, a oni iz Hrvatske na ime: Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12, 10000 Zagreb. Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati s naznakom „Za Zvonik“.

Fotografije u ovom broju Zvonika:

- * UBH „Dužijanca“
- * NIU „Hrvatska riječ“
- * www.pixabay.com
- * www.piterest.com

Poravnajmo! Pripravimo!

Osim toga, naše ljudsko tješjenje ima i prizvuk ponavljanja ispraznih rečenica o tomu kako će vremenom biti bolje kad dođu drugi ljudi ili pak kad vrijeme učini svoje. Stoga je očito kako se Ivan nije dao zavarati glede toga, već je dobro znao da je ključ budućnosti u rukama Božjim.

Ljudi su u vrijeme Ivana Krstitelja, baš kao i mi danas, osjećali duboku potrebu za obnovom srca. Gorak je tada bio život pod rimskom okupacijom, a farizeji i pismoznaci nisu osobito marili za običnog čovjeka. Čak što više, svesrdno su se klonili grješnika i zatvarali u svoje „nedodirljive“ krugove. I zato je narod hrlio na drugu stranu Jordana, u surovu pustinju. Privlačio ih je snažni glas čijoj se dubini i autentičnosti nisu mogli oduprijeti. Znamo da su bili otvorena srca jer su čuvši poziv za obraćenjem ispričali to svojim najbližima, pa prijateljima, pa čak i neznancima i onda je to netko zapisao da bismo i mi mogli poravnati naše staze. No da bi čuli Ivana – morali su i otići, prevaliti put, možda dug, naporan, prašnjav, nekad strm, nekad nesiguran, opasan. Tada su mogli još bolje razumjeti što to Ivan govori. Da bi se lakše išlo, potrebno je poravnati put.

Ivan zna da Bog sprema nešto jako veliko, u čemu će on sam poslužiti kao sredstvo, i usmjerava se kako mu naznačuje Duh Sveti. Mi pak danas znamo mnogo više o onomu što je Bog pripremio za čovječanstvo. Poznajemo Krista i njegovu Crkvu, imamo sakramente, nauk spasenja.

Krivudavo, neizravnano...

Svijet u kojemu živimo protkan je nepravdama, patnjom i žalošću. Zbunjen je zabludama i lažima. Ljudske su pameti ispunjene bregovima samodostatnosti te u „nesputanoj slobodi“ ne trebaju više Boga – dosta je pamet, snaga i snalažljivost. I zdravlje. Dovoljan je vidljivi svijet. Današnji se svijet u mnogo slučajeva prestao ičemu nadati ili polaže svoje nade tamo gdje se nema čemu nadati.

Što nam priječi čuti poziv Ivana Krstitelja na obraćenje? Uvjerenje da je želja za obraćenjem iluzorna? Da je obraćenje nemoguće? Malodušnost i strah pred nepoznatim? S tog puta obraćenja zavode nas i lažni proroci koji obećavaju blještavilo ovoga svijeta, nude raj bez pogleda na nebo, bez vjere u Boga u našem ovozemaljskom životu.

Svako vrijeme ima svoje zamke i opasnosti. I naše vrijeme je itekako u duhovnoj krizi: prenatravan materijalno, a duhovno se gura u stranu i žrtvuje. Posvuda vlada utrka tko će više imati, tko će se bolje snaći i osigurati.

Što i kako?

Da bismo znali što je u kojem trenutku potrebno činiti i kako djelovati u svijetu potrebno je otvoriti se Duhu Svetomu. Krist nas neprestano osnažuje Duhom Svetim. Daje nam dovoljno milosti da znamo što činiti i na koji način to provesti. Zato je nužno prepustiti se njegovu vodstvu i založiti svoj život za „...doći kraljevstvo tvoje“.

Pozvani smo djelovati u prostoru i vremenu i prožeti svijet kršćanstvom i zauzetom djelotvornom ljubavlju. Ne površnim surogatima punim kiča i fraza, nego onim što kršćanstvo jest.

U nama se na neki način već događa ono za što se pripremamo. Priprema za nešto već je sudjelovanje u tome. Pa kakva priprema takvo će biti i sudjelovanje, i konačni rezultat. Zato se važne pripreme ne odgađaju. Najbolja priprema za Gospodinov dolazak je obraćenje. *Pripravite put Gospodinu!* – jest zahtjev, a ne pregovaračka ponuda u kojoj bismo mi imali pravo postavljati neke svoje uvjete. Život vjere zapravo je naša stalna priprema, rad na sebi, za Gospodinov dolazak. To je svakodnevno preispitivanje – jesam li spremna/spreman za Njegov dolazak?

Dok neke „moderne“ ponude pospješuju rast ega u čovjeku, a time i samoobožavanje, zahtjev naše vjere želi osigurati rast Boga u našem srcu, da načinom svog života ugodimo Bogu. Učinite sve da vaš život bude put i staza po kojima Gospodin u svako doba može doći u vaše srce i ondje boraviti. Valja nam, dakle, poraditi na uklanjanju zapreka. Ljudsko srce oslobođeno krivnje, očišćeno od grijeha je srce onog čovjeka koje je sebe podvrgnulo Božjemu dolasku. Svaki čovjek, na svojem mjestu i u okolnostima svojega života, ima poslanje koje mu je Bog predodredio. O tom što se ti i ja ravnamo po Božjoj volji ovise mnoge velike stvari.

Pripravite put Gospodinu u sebi, a ne sebi – možemo prevesti poziv Ivana Krstitelja. Poziv na odvažnost da slijedimo svoju duboku čežnju za Bogom.

Izvori: međugorje.info, Pater Galić, OP (dominikanci.hr), *Francisco Carvajal: Razgovarati s Bogom*, Bitno.net, ofm.hr/koprivnica, fra Marko Vrdoljak (voicefromcroatia.com), dr. Ivan Bodrožić (vjerajdijela.com), gospa-sinjska.hr

O 50. obljetnici Subotičke biskupije

Subotička biskupija – pasivne župe – izazov za budućnost

Ove godine obilježili smo pedesetu obljetnicu uspostave Subotičke biskupije. Prisjetili smo se povijesti Crkve na našim prostorima od prvih koraka kršćanstva u Bačkoj do današnjih dana. Svečano smo obilježili tu obljetnicu i liturgijskim slavljem u našoj katedrali. Imamo prošlost, sadašnjost i budućnost. No, u povijesti naše biskupije kao da ima nekih stranica kojima nije izgledna niti sadašnjost niti budućnost. To su naše pasivne župe, župe koje su nestale u razdoblju nakon Drugog svjetskog rata. Proces njihova nestanka nije se dogodio u jednom trenutku, već je to proces koji i danas traje, tu su ljudi, događaji, prazne i oronule, a ponegdje i srušene crkve.

Na današnjem teritoriju Subotičke biskupije nakon Karlovačkog mira 1699. godine započela je obnova crkvenog života i ustrojstva župa koje su vodili ondašnji kalačko-bački nadbiskupi. Počevši od nadbiskupa Gabrijela Patačića (1733. – 1745.) oni su započeli brojno osnivanje novih župa. Tako je samo tridesetak godina kasnije u vrijeme nadbiskupa Adama Patačića (1776. – 1784.) u Kalačko-bačkoj nadbiskupiji bilo već 68 župa. Pred Prvi svjetski rat Kalačko-bačka nadbiskupija imala je 130 župa, 3 samostalne kapelanije te 277 filijalnih postaja. No, od tih 277 filijala, samo su njih 20 imali objekte za bogoslužje.

Ukidanje župa

Župe se nisu ukidale samo u našem vremenu. Još polovicom osamnaestog stoljeća ugasla je jedna župa na prostoru današnje Subotičke biskupije. To je župa Novo Karavukovo. Ova župa postojala je svega jedno desetljeće. Nalazila se na prostoru između Bogojeva i Karavukova, i bila je naseljena mađarskim stanovništvom. No, nakon velike poplave Dunava 1751. godine, selo Novo Karavukovo nestalo je, a s njim i župa u ovom mjestu. Preživjelo stanovništvo iselilo je u Bogojevo.

Između dva svjetska rata ugasila se samostalna kapelanija Otomajur. Ova kapelanija utemeljena je 1903. godine na imanju obitelji Chotek sjeverno od Futoga. Imala je crkvu posvećenu Uznesenju Blažene Djevice Marije sagrađenu iste godine kada je kapelanija utemeljena. Ova kapelanija je obuhvaćala nekoliko majura (prostor između Futoga, Kisača i današnjeg Stepanovićeve) i imala je oko

Nekadašnji izgled
crkve u Kolutu

800 vjernika. Doseljavanjem kolonista nakon Prvog svjetskog rata na prostor ove samostalne kapelanije izmijenila se slika stanovništva, pa je ona ostala bez većeg broja vjernika, i pomalo prestala postojati. Iako su se vodili sporove tijekom 1930-ih godina oko imanja kapelanije, ona je prestala postojati, a i sama crkva je tijekom vremena porušena.

Drugi svjetski rat donio je na prostore Bačke demografske promjene. U prvim mjesecima rata na mjesto „dobrovoljačkih“ kolonista, doseljeno je mađarsko stanovništvo iz Bukovine. S njima su došli i njihovi svećenici koji su pripadali biskupiji Jaši, a dijelom su o njima skrbili redovnici iz Mađarske, uglavnom franjevci. Kada su oni bili prisiljeni otići na kraju rata, ugasile su se i njihove vikarije koje su bile mahom utemeljene 1942. godine. Kraj Drugog svjetskog rata donio je progon i stradanje njemačkog stanovništva u Bačkoj. Tako je tadašnja Bačka

Krizma u Bačkoj Palanci 1928.

apostolska administratura ostala bez približno 180 000 vjernika.

Rane poratne godine i odnosi ondašnje države i crkvene hijerarhije nisu davali prostora za rješavanje problema nastalih u pojedinim krajevima naše biskupije. No, vrijeme je nemilosrdno teklo, i Crkva je morala poduzimati određene korake kako bi živjela i rasla u ondašnjim okolnostima. Tada je već bilo potrebno odlučiti što raditi s praznim župama diljem Bačke. Apostolski administrator Bačke, Matiša Zvekanović, u dogovoru sa svojim savjetnicima odlučio je započeti rješavanje pitanja župa koje su u poratnim godinama ostale bez vjernika. Za potrebe rješavanja ovoga pitanja pasivnih župa, 19. travnja 1960. godine sastavljen je *Pravilnik za pasivne župe Bačke apostolske administrature*. Jedna od zanimljivosti ovoga pravilnika jest popis župa. Prema njemu te 1960. godine u tadašnjoj Bačkoj apostolskoj administraturi pasivne župe su: Bački Brestovac, Bački Gračac (nekad Filipovo), Čelarevo (nekad Čib), Čurug, Deronje, Futog (i njegova filijala Bački Petrovac), Gajdobra, Nova Gajdobra, Gakovo, Karavukovo, Kljajićevo (nekad Krnjaja), Kolut, Kruševlje, Mladenovo (nekad Bukin), Mošorin, Nova Palanka (dio današnje Bačke Palanke), Obrovac, Prigrevica, Ratkovo (nekad Parabuć), Srpski Miletić, Tovariševo i Žabalj. Ove nabrojene župe su prema shematizmu iz 1942. godine imale 65 615 vjernika, a shematizam iz 2009. godine donosi znamenku od 1 634 vjernika. Broj je sada zasigurno manji. Zanimljivo je da na ovome popisu nema župe Bačko Novo Selo i vikarije Stara Palanka. Tijekom godina još neke župe su se ukidale pa su i one danas ako ne potpuno pasivne, onda s vrlo malim brojem vjernika. U ovu skupinu danas spadaju i vikarije i filijale poput Kovilja, Ravnog Sela, Kulpina i drugih. U nekim župama i vikarijama život se odvija u granicama entuzijazma svećenika i malog broja vjernika u tim mjestima.

Drastično smanjenje broja vjernika

O drastičnom padu broja vjernika u spomenutim župama govore znamenke. Nekadašnji Palanački dekanat prema shematizmu iz 1942. godine imao je 20 227

katolika, a 1961. godine 2 788 katolika. Najnovije državne statistike broje 2 670 katolika na teritoriju općine Bačka Palanka. Ozbiljno je stradao i nekadašnji Riđički dekanat, koji je 1942. godine imao 23 553 vjernika, a 1961. godine 13 400 vjernika. Ozbiljno su stradale i župe u drugim krajevima biskupije, pa je tako broj vjernika opao i u Apatinskom, Bačkom i Kulskom dekanatu. Ozbiljno je stradao i dio administrature koji se nalazio u Šajkaškoj (Čurug, Mošorin, Titel, Žabalj) gdje su srušene crkve u Čurugu i Mošorinu. U zapadnom dijelu biskupije porušene su crkve u Bačkom Gračacu, Gakovu, Kruševlju, Novoj Gajdobi, Novoj Palanci, a u novije vrijeme devastirana je župna crkva u Prigrevici. Kada se sagleda ukupna statistika vjernika u Bačkoj apostolskoj administraturi i sada Subotičkoj biskupiji i ona varira.

Godina	Broj katolika
1925.	481 097
1942.	506 996
1961.	388 702
1968.	oko 415 000
2011. ¹	oko 245 000

Upravitelj pasivnih župa bio je tadašnji odžački župnik Fabian Quintus (1910. – 1990.). On je skrbeći o ovim župama ostavio nešto arhivske građe. Ta arhivska briga svjedoči o njegovu radu. U njoj se nalaze razni nacrti za popravke pojedinih crkava, ugovori o radovima, ali i prepiska s tadašnjom Bačkom duhovnom oblast. I danas bi se mogla na ovakav način voditi briga o stanju u pasivnim župama.

U mnogim mjestima gdje se nalaze pasivne župe nema redovitog bogoslužja. Misna slavlja se služe jednom mjesecno, ili tek jednom godišnje, dok se u nekim od ovih mjesta iako crkve nisu porušene, bogoslužje uopće ne obavlja. Tako u nekim crkvama nema niti pokoncilskog oltara. Mnoge od ovih crkva su devastirane, a u najtežem stanju su one u Karavukovu, Kolutu, Starom Futogu i Prigrevici. Nije mali broj svećenika koji su pokušavali obnoviti crkveni život u pasivnim župama, no mali je broj njih uspio animirati i ono malo katolika što je ostalo u njima. Mješoviti brakovi i nenapadna asimilacija učinili su svoje. Neke su župe pokušale oživjeti dolaskom nešto katolika iz Bosne tijekom 1960-tih, poput Žablja i djelomice Bačkog Petrovca. No, nove migracije ovoga stanovništva, ponovno su ostavile ova mjesta bez nekog većeg broja katoličkog življa.

Prazne crkve teško je održavati, ali ako su prazne pitanje je na koji način ih održavati i ima li smisla trošiti novac na održavanje tih objekata, ako ima nekih drugih

¹ Prema statističkim podacima popisa iz 2011. godine katolicima na prostoru Subotičke biskupije izjasnilo se 260 464 osobe, ali su u ovoj brojci uračunati i katolici istočnog obreda koji pripadaju Apostolskom egzarchatu za grkokatolike u Srbiji. Po popisu prema nacionalnoj pripadnosti i strukturi stanovništva njih ima oko 15 000 na prostoru Subotičke biskupije.

crkava koje vaze za obnovom, a u njima ima još lijepog broja vjernika. Pred nama je promisliti što s ovim crkvenim objektima.

Isazovi sadašnjosti za budućnost. Što i kako dalje?

Pred nama je vrijeme u kojem treba promisliti i kako pastorizirati ove pasivne župe. Ako je u njima danas i 15-20 aktivnih vjernika trebamo tim vjernicima ponuditi pravo dušobrižništvo osmišljeno prema suvremenim načelima pastoralne službe uz okolnosti i specifičnosti pasivnih župa. Također, potrebno je riješiti i pravni status ovih pastoralnih jedinica radi smanjenja nepotrebne administracije.

Demografska situacija u našoj biskupiji za sada je takva da će broj pasivnih župa rasti, neka su mjesta osobito u rubnim krajevima zapadne Bačke, sve manja, sa sve manjim brojem stanovnika, što povlači i manji broj vjernika. Uz to, u tim mjestima ostaje uglavnom starije stanovništvo.

Potrebno je napraviti uvid u stanje onoga što je danas „pasivna župa“ u Subotičkoj biskupiji. To zahtijeva zajednički rad i svećenika i laika. Potrebno je obići svako mjesto gdje postoji bogomolja, kapela ili crkva, a gdje je broj vjernika vrlo mali i gdje bogoslužje nije redovito, a osobito gdje svećenik mora prijeći i nekoliko desetina kilometara da bi došao do svojih vjernika. Možda bi trebalo napraviti novu raspodjelu dušobrižništva nad ovim pasivnim župama. Treba vidjeti u kakvom su stanju objekti koji se koriste za bogoslužje, pa ako je i ta malena zajednica aktivna, treba voditi brigu o prostoru za bogoslužje. Prostor se treba liturgijski urediti, te prikupiti odgovarajućeg liturgijskog ruha i liturgijskih knjiga ako one nedostaju. Također, treba promisliti o broju liturgijskih slavlja u pasivnim župama. Možda bi nekada bilo bolje organizirati, dakako ako ima mogućnosti, da vjernici s pasivnih župa ponekad dođu u župu maticu, župu iz koje župnik upravlja, da time osjete brigu koju ima šira zajednica za njihovu malu zajednicu. Također, treba voditi i brigu oko katehizacije djece i mladih na pasivnim župama. Teško je osigurati katehete za takve sredine, pa je ova zadaća uglavnom pripala župnicima, ali Crkva zasigurno nudi brojne modele pristupa u ovakvim, pomalo možemo reći, pravim misijskim sredinama. Briga o ovim župama ne bi trebala biti samo na teret župnika koji brinu o ovim pasivnim sredinama, već se ona mora razraditi i na dekanatskoj razini, a dakako i na biskupijskoj.

Na mnogim mjestima nikakav pastoralni plan neće biti ostvaren jer je možda ostao tek poneki vjernik. Ta naša mjesta su ona u kojima više nema bogoslužja, ili ga ima tek jednom godišnje. Većina od tih crkava ili molitvenih domova u lošem su stanju, no ima i onih gdje su se župnici potrudili održati ih nekom pristojnom stanju. Danas u svijetu imamo česte slučajeve da se crkve kao građevine prodaju, te one prestaju imati bogoslužnu funkciju. Negdje vidimo da se crkve ruše, i od njih ne ostaju nikakvi tragovi osim na fotografijama. Ma koliko bježali od ovoga

Unutrašnjost crkve u Ratkovu

problema, i kod nas će on doći na red. Trebat će pronaći rješenje što s već dobro urušenim crkvama (poput onih u Kolutu, Prigrevici i Starom Futogu). One se teško mogu obnoviti, ali bi se mogao uraditi nekakav spomen da su one ovdje postojale. To se može učiniti na različite načine. Ostavljanjem temelja da se vidi oblik same građevine, gradnjom malih spomen-kapela u kojima bi se čuvala oltarna slika ili kip zaštitnika crkve. U takvim prostorima bi se mogle nalaziti i male galerije onoga što je nekada stajalo na tome mjestu. Time bi se sačuvao spomen na ove crkve, ali bi se time i izbjegla opasnost ovih urušenih građevina na one koji prolaze pored njih. Ovo je dakako samo jedno razmišljanje o rješavanju ovoga problema. Kako neke crkve već desetljećima stoje prazne, pitanje kada će i one početi propadati. Neke su od njih dosta devastirane (poput crkve u Karavukovu), pa je samo pitanje kada će na njima propasti krov, a onda i sama građevina. Neki su molitveni domovi u nekadašnjim vikarijama i filijalama sve više prazni, a neki i potpuno. I za njih se mora naći neko rješenje, no ipak će biti lakše nego sa samim crkvama.

Vrijeme je pred nama, vrijeme u kojem ćemo se morati početi baviti i ovim pitanjima. Zasigurno njime se već bave oni kojima su ove župe i ova mjesta povjereni. Ali i njima je potrebna potpora i pomoć, potrebno je imati razumijevanja za ove male oaze koje se polako ukidaju. Osim brige za „redovite“ župe, moramo se početi brinuti i za ove „neredovite“, male, jer ih je sve više. Takav su primjer male sredine poput Bođana, Kaća, Loka. I one trebaju svećenika, i one trebaju evanđelja, sakramenata, euharistije.

Nada ipak postoji. Sve ove činjenice koje su nabrojane ne smijemo i ne možemo gledati samo kao nešto loše, kao „crno“. Veća angažiranost svih nas može pridonijeti razvoju i boljem stanju vjerskog života u našoj biskupiji. To ne ovisi samo o biskupu, o župniku, već i o „običnom“ vjerniku. Tek svi zajedno u molitvi i s Božjom pomoću možemo, živjeti kao velika zajednica vjernika naše biskupije. U tome zajedništvu treba voditi brigu i onome malome, onoj najmanjoj župi i o onoj najmanjoj zajednici u našoj biskupiji. Da i ta mala zajednica dostojno slavi Uskrs i Božić, da slavi svoga zaštitnika, da u toj maloj zajednici dođe i maleni Isus i uskrsli Krist.

Radio Marija Srbije: Proslava 15. obljetnice postojanja

Na blagdan sv. Nikole Tavelića, 14. studenoga, svečanom svetom misom u kapeli Radio Marije, proslavljena je 15. obljetnica postojanja jedinog katoličkog radija u Srbiji. Svetu misu predslavio je glavni i odgovorni urednik hrvatske redakcije mons. dr. Andrija Anišić uz koncelebraciju mons. Marka Forgića.

Na svetoj misi okupio se lijepi broj slušatelja, volontera Radio Marije zajedno s djelatnicima i vodstvom Udruge Marija preko koje djeluje ovaj radio. Nakon što je naviještena Božja riječ, u svojoj propovijedi mons. Anišić je rekao: *Sretna je okolnost da je ova sveta misa na blagdan prvog hrvatskog sveca sv. Nikole Tavelića, koji je položio život za Krista i njegovo evanđelje. On nam na neki način danas na ovaj slavljenički dan može biti uzor kako se treba boriti za Krista Gospodina i za širenje njegova evanđelja, što je i misija Radio Marije u svijetu i kod nas. Neka nam sv. Nikola pomogne i neka nas njegova mučenička smrt nadahnjuje da doista svi mi u vodstvu Radio Marije i oni koji su djelatnici i brojni volonteri-nositelji emisija i naši dobročinitelji u njemu gledaju uzor, kako svi mi zajedno činimo ovu jednu obitelj Radio Marije, koja se okuplja oko hrvatske redakcije Radio Marije Srbije, tako i na svjetskoj razini u Svjetskoj obitelji Radio Marije, istaknuo je mons. Anišić, te se na kratko osvrnuo na čitanje iz Poslanice Rimljanima. Radio Marija je u ovih 15 godina imala puno poteškoća, nevolja. Često se sjetim p. Tadeja koji je puno puta morao apelirati i tražiti pomoć*

*da bi Radio Marija Srbije opstala, da bi uspjeli otvoriti nove frekvencije, da nam ne bi ukinuli neke frekvencije i da je našeg apela i više nego što treba, rekao je mons. Anišić te primijetio da je slušateljima Radio Marije dosta „kukanja“ ali da, nažalost, drugačije ne može jer je vodstvo Radio Marije koje djeluje prisiljeno na to zbog različitih okolnosti. Ono što sada činimo, jest da osiguramo budućnost Radio Marije kroz samofinanciranje da više ni od koga ne ovisimo, nego sami od sebe i zato treba žarko moliti. Naša je zadaća da donosimo kršćanski glas u vaše domove jer su volonteri i slušatelji vlasnici Radio Marije u svijetu, to se odnosi na 28 postaja Radio Marije u Europi i 78 u svijetu. Na kraju svoje propovijedi mons. Anišić rekao je: *Pred nama je sada velika borba, kao što su žestoku borbu imali sv. Nikola Tavelić i njegovi drugovi u Jeruzalemu. Uzdati se u providnost i u zagovor Blažene Djevice Marije koja je Kraljica Radio Marije. Mons. Anišić zahvalio je državnim vlastima i onima koji su omogućili da se katolički program u Republici Srbiji nesmetano emitira putem valova Radio Marije. Svetu misu glazbeno su animirali volonteri na čelu s Nelom Skenderović, a nakon svete mise uslijedila je emisija Prijatelji Radio Marije zajedno u kojoj su direktor Radio Marije mons. Anišić, predsjednik Udruge Marija dr. Dražen Marić i voditelj programa Dario Marton, radosno kroz priču i prijedloge slušatelja obilježili ovu obljetnicu te najavili još jednu proslavu koja će biti izvan prostorija Radio Marije. /Dario Marton/**

VII. Kongres Svjetske obitelji Radio Marije

Predsjednik Udruge Marija, dr. Dražen Marić i direktor hrvatske redakcije Radio Marije Srbije, mons. Andrija Anišić, sudjelovali su na VII. Kongresu Svjetske obitelji Radio Marije koji je od 12. do 17. listopada održan u Collevalenzi – u svećištu Milosrdne ljubavi. Na Kongresu je sudjelovalo 83 izaslanstva postaja Radio Marije iz 70 zemalja svijeta. Izaslanstvo iz Republike Srbije sudjelovalo je na Kongresu od 14. do 17. listopada.

Okvirna tema Kongresa bila je „Radost evangelizacije“. Na početku Kongresa sve okupljene pozdravili su p. Livio, duhovnik Svjetske obitelji (WF) Radio Marije (RM) i g. Vittorio, predsjednik WF. Zatim se okupljenim sudionicima Kongresa obratio osnivač i prvi predsjednik WF Emmanuele Ferrario koji je svjedočio o osnivanju i počecima Radio Marije, odnosno o stvaranju identiteta RM o čemu su sudionici čuli i druga svjedočanstva.

Program se inače realizirao na dvije razine, odnosno u dvije skupine. U jednoj skupini bili su svećenici, urednici odnosno direktori programa, a u drugoj predsjednici udruga preko kojih pojedina radijska postaja funkcionira u svim zemljama svijeta gdje se emitira program. Dok su urednici programa imali više duhovni sadržaj koji je vezan uz sam program RM dotle su predsjednici više razgovarali o konkretnostima vezanim uz samo funkcioniranje RM kao onih vezanih promociju RM i pridobivanje novih registriranih članova tako i o financijskom poslovanju.

Sve je bilo prožeto i duhovnim sadržajima. Tako je sastavni dio Kongresa bila Jutarnja i Večernja molitva, sveta misa i krunica. Nedjelja je bila posvećena samo duhovnim sadržajima. Uz cjelodnevno klanjanje sudionici su imali prilike upoznati se sa životom i djelovanjem, odnosno svetošću pape Pavla VI. i Oscara Romera, koji su toga dana bili proglašeni svetima.

U utorak je p. Fabrizio Meroni, generalni tajnik Papinskog vijeća za promicanje nove evangelizacije, sve sudionike Kongresa upoznao s Papinom željom da listopad 2019. godine bude „misionarski mjesec“ u cijeloj Katoličkoj crkvi. P. Fabrizio pozvao je sve Radio Marije u svijetu da budu promotori te Papine želje i da se aktivno uključe u ostvarenje te inicijative toliko važne za suvremenu Crkvu i čovječanstvo.

Zadnjeg dana Kongresa svi sudionici Kongresa hodočastili su u Rim i sudjelovali na Trgu sv. Petra na Generalnoj audijenciji pape Franje.

Ono što je značajno za hrvatsku redakciju Radio Marije Srbije nije baš bilo ni ugodno i ohrabrujuće za budućnost naše redakcije. Naime, u posebnom susretu s našim izaslanstvom, predstavnici Svjetske obitelji izvijestili su nas da nam do kraja godine ne mogu više uplatiti nijedan euro, a zadnja uplata je bila u lipnju ove godine. Imali su i druge manje primjedbe na naš rad, osobito što se tiče promocije. Zbog toga je vodstvo hrvatske redakcije RMS poduzelo vrlo važne korake za još jedno u nizu „spašavanje“ budućeg emitiranja našeg programa, koje je prije svega usmjereno na traženje nužnih financijskih sredstava za budućnost naše redakcije. Akcija je u tijeku, a tiče se i svih slušatelja RM kao i svih katolika hrvatskog govornog područja kao i od katolika njemačke, slovačke, rusinske i ukrajinske nacionalnosti u našoj zemlji. Očekujemo pomoć i potporu Crkve u Hrvata, kao i katoličkih biskupa u Srbiji, od hrvatske zajednice u našoj zemlji kao i od matične nam domovine R. Hrvatske, rekao je u izjavi nakon kongresa direktor programa hrvatske redakcije RMS, mons. Andrija Anišić. On je dodao kako smatra da je naviještanje evanđelja putem radijskih valova u R. Srbiji od neprocjenjive važnosti te da zbog financijskih razloga nikako ne bismo smjeli izgubiti taj dragocjeni medij u našoj zemlji u kojoj su katolici u velikoj manjini, zaključio je mons. Anišić. /Zv./

Medijska uporaba stereotipa i utjecaj na publiku

Preispitivanje stereotipa i predrasuda, osobito etničkih, vjerskih i rodnih, bila je tema još jednog stručnog skupa u organizaciji Radija Zlatousti, održanog u Kragujevcu 30. listopada, uz financijsku potporu Ministarstva kulture i informiranja Republike Srbije.

Tema skupa je bila „Upravljanje negativnim stereotipima u vjerskim medijima, s posebnim osvrtom na etničke, vjerske i rodne stereotipe“, a sudionici su bili predstavnici pravoslavnih, rimokatoličkih i islamskih medija. Predstavnici katoličkih medija bili su iz hrvatske redakcije Radio Marije Srbije, novinar **Dario Marton** te iz mađarske redakcije, koordinator **Ádám Szög**.

U prijedpodnevnom programu održana su dva predavanja. **Prof. dr. Dubravka Valić Nedeljković**, koja je donedavno bila zaposlena na Sveučilištu u Novom

naša sabiranja predstavljaju radost susreta s drugima, ali i da je ovaj skup pokušaj da se da doprinos razgradnji negativnih stereotipa u medijima, osobito vjerskim.

Polazeći od toga da svaki čovjek ima više identiteta, prof. dr. Dubravka Valić Nedeljković govorila je o tome kako nam stereotipi olakšavaju razumjeti identitet neke grupe, ali se istodobno i opuštaju. Stereotipi u medijima nastaju kada se uporno ponavljaju izvjesne predstave o određenim grupama ljudi. Važno je znati da stereotipi nisu usmjereni na pojedince, nego na grupe, kao i da je medijima teško izbjeći stereotipe, kojima utječu na društveno-politički kontekst, čak i ako se naizgled ne bave politikom. U nastavku predavanja izložila je nekoliko primjera dobre prakse u nediskriminatorskom izvještavanju, osobito kada je riječ o tuđoj vjeri, ali i etničkom porijeklu, rodu, spolu i sl.

Protojerej-stavrofor Krstić je temu razmatrao sa stanovišta vjere. *Mislim da često pokušavamo o nekim aktualnim temama i mi kao vjernici istupati s jednog ili drugog, manje više sekularnog stanovišta. Čini mi se da je zadaća crkvenih medija progovoriti o nekim stvarima na drukčiji način. To ne treba biti kategorički imperativ, često nije ni moguće, niti je potrebno. Ali, o nekim stvarima naša je dužnost govoriti sa stanovišta vjere. Imamo neprekidno iskušenje tih*

Sadu, na Filozofskom fakultetu, katedra za novinarstvo (sada je u mirovini) održala je predavanje pod nazivom „Stereotipi, predrasude i pravila dobre prakse u izvještavanju o crkvama i vjerskim zajednicama“. Protojerej-stavrofor **dr. Zoran Krstić**, profesor na Pravoslavnom bogoslovnom fakultetu u Beogradu, govorio je na temu „Stereotipi kao sudbina“. U popodnevnom dijelu, predstavnici Centra za nenasilnu akciju iz Beograda **Nedžad Horozović** i **Katarina Milićević** održali su radionicu na temu „Ja imam prava na predrasude“. Goste je u ime domaćina, Radija Zlatousti, pozdravio protojerej-stavrofor **Milić Marković**, glavni urednik radija, ističući da sva

različitih stavova koji cirkuliraju u društvu i kao ljudi vjere trebali bismo se udubiti u vlastita predanja i pokušati iz njih izvući drukčiji pristup.

Kroz radionicu tražili su se izvori predrasuda, razumijevanje našeg mjesta u svijetu stereotipa, a također se i preispitivalo uvjerenje možemo li mijenjati druge i u kojoj mjeri utječemo na predstavu o svojoj ili tuđoj društvenoj grupi. Kroz zajedničku diskusiju došlo se do viđenja da mediji kroz stereotipne slike o nacijama, religijama, spolovima, rodovima mogu razgrađivati ili pak izgrađivati međusobno povjerenje i zajedništvo. /**Gordana Jocić i Dario Marton**/

Misa zahvalnica za plodove

Na 28. nedjelju kroz godinu, 13. listopada, vjernici crkve Rođenja Blažene Djevice Marije u Subotici izrazili su svoju zahvalnost Stvoritelju za plodove zemlje.

Za tu prigodu ispred oltara postavili su različito voće i povrće koje je blagoslovio župnik vlč. mr. Szilárd Balcsák, moleći pri tom blagoslov za sve one koje ih budu jeli, da zadobiju tjelesnu i duhovnu snagu i blaženstvo. /s. M. Hermina Kovács/

Bračni vikendaši na hodočašću u Mariju Bistricu

Hrvatska zajednica bračnih susreta - Zajednica Subotica, i ove je godine hodočastila Majci Božjoj u Mariju Bistricu. Ove godine odazvao se lijepi broj „vikendaša“ s djecom te je unajmljen autobus na kat s 80 sjedala.

Putovanje je započelo jutarnjom molitvom, nakon čega se molila i krunica. Ovoga puta je u program uvršten i posjet Krašiću u kojemu je bl. Alojzije Stepinac rođen i gdje je proveo zadnje godine svoga života. Župnik nas je lijepo primio, a nakon svete mise obišli smo i župni ured i sobu gdje je bl. Alojzije Stepinac živio i kroz prozor komunicirao s djecom i župljanima, jer mu tadašnji komunistički režim branio kontakt s vanjskim svijetom.

U Mariju Bistricu stigli smo tri dana prije proslave 20. obljetnice proglašenja blaženim Alojzija Stepinca.

Tim povodom pored crkve na otvorenom, otvorena je izložba fotografija koje su nastale 3. listopada 1998., kada ga je sv. Ivan Pavao II. proglasio blaženim. Osim fotografija tu su bile i stolac, klekalo, misnica i svi ostali predmeti koji su korišteni prije 20 godina na proglašenju. Po uobičajenom programu, nakon mise na otvorenom, gdje je bilo preko 3000 „vikendaša“, imali smo zajednički ručak. Tu smo se sreli sa starim prijateljima iz cijele Hrvatske, a također stekli i nova prijateljstva. Vrijeme proleti, a kruna svega je križni put čije su postaje pisali bračni parovi dijeleći sa svima pojedine trenutke svoga životnoga puta. Vjerujemo da su mnogi hodočasnici u najvećem hrvatskom marijanskom svetištu pronašli svoj duhovni mir, kao i da će nam Majka Božja Bistrička pomoći u našim prošnjama i hvalama upućenim Svevišnjemu. /M&M/

Bračni jubileji u župi Isusovo Uskrsnuće

Kada je Gospodin Bog odlučio stvoriti čovjeka, stvorio je obitelj. Kada je odlučio čovjeka spasiti, stvorio je sv. Obitelj. Obitelj je temeljna jezgra za

rađanje i odrastanje svakog čovjeka, Božja ljubav daje snagu obiteljskoj jezgri.

U nedjelju 21. listopada 2018. godine, u župi Isusovo Uskrsnuće svečano su ušli zahvaliti Gospodinu: **Antonija i Boris Dević** za 5 godina braka, **Sonja i Robert Konkolj** za 20 godina, **Ibolja i Ivan Lendvai** za 25 godina, **Ana i Josip Hamapelić** za 25 godina, **Ivanka i Marko Peić Tukuljac** za 30 godina i **Matilka i Đuro Cvijanov** za 55 godina bračne vjernosti.

Župnik **msgr. Bela Stantić** pozdravio je jubilarce i čestitao im na njihovu svjedočanstvu kršćanskog braka i obitelji. Poručio je kako u današnje vrijeme pobrkanih vrijednosti trebamo osvajati kršćanske vrednote za brak! Bog nas je pozvao da živimo za druge, da stavimo sebe u službu drugima. *Brak je najljepše Božje djelo, mjesto gdje Bog i čovjek zajedno grade svijet*, zaključio je župnik. /Emina Kujundžić/

Bračni jubileji u Đurđinu

U župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu, 28. listopada proslavljene su obljetnice bračnih parova. Ove su godine slavljenici bili: **Verica i Marin Ivković Ivandekić** - 5 godina, **Jasna i Zdenko Dulić** - 10 godina, **Jelica i Nikola Marcikić** - 30 godina, **Ružica i Josip Radakov** - 30 godina, **Mira i Lazo Ivković Ivandekić** - 35 godina i **Gabriška i Martin Gabrić** - 40 godina. Svečano euharistijsko slavlje predslavio je župnik **Dražen Dulić**.

Jubilarci su svečano sudjelovali u misnom slavlju čitajući liturgijska čitanja, molitve vjernika, prinosili darove. Njihovi najljepši darovi koje su za ove godine bračnoga života primili od Boga – njihova djeca i unučad, bili su s njima. Rodbina, prijatelji i ostali župljani, također su se okupili u lijepom broju, te uveličali slavlje svojom nazočnošću i pjevanjem. Župnik je održao prigodnu propovijed te blagoslovio prstenje supružnika. Nakon izrečene privole, kao na dan vjenčanja, slavljenici su ponovno jedno drugom stavili prsten na ruku u znak ljubavi i vjernosti. /Verica Dulić/

Misa zahvalnica u Sonti

U župi sv. Lovre u Sonti, 4. studenog slavljen je misa zahvalnica za jesenje plodove. Misu je predslavio o. Zlatko Žuvela OCD iz Sombora uz koncelebraciju domaćeg župnika vlč. Josipa Kujundžića.

Mladi, djeca i stariji bili su odjeveni u tradicionalnu šokačku narodnu nošnju, što je običaj od davnina. Prinosili su darove kao što su darovi zemlje, ali i Sveto pismo. Homilija oca Zlatka bila je na temu evanđelja i zahvalnosti na plodovima koji su Božji dar. Na kraju misnog slavlja domaći župnik zahvalio je o. Zlatku kao i svima koji su svojom nazočnošću uljepšali ovu zahvalnost. /Emina Lukić/

Svi Sveti u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru

U župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru, na blagdan Svih svetih 1. studenog služene su tri mise, od koji je jedna bila na mađarskom jeziku. Na popodnevnom misnom slavlju crkva je bila puna vjernika, koji su ujedno došli obići grobove svojih najmilijih.

Naši pokojni su umrli, ali molitvom možemo isprositi da svi oni budu dostojni ugledati svjetlost lica Božjega. U

nadahnutoj je propovijedi **mons. Slavko Večerin** rekao: *S posebnim pijetetom posjećujemo grobove naših najmilijih. To je mjesto koje podsjeća na rastanak, bol i suze. Groblja pamte sve drame našega života, ali današnja svetkovina je melem našim ranama. Groblja su poput oltara ukrašena cvijećem i živim plamenom svijeća. I zato je to još i svetkovina života, to je proslava Božjega Milosrđa. Grješni smo i slabi, ali nas Bog oživljava i bez Božjega milosrđa ne možemo živjeti*, rekao je mons. Večerin. Za vrijeme mise bila je prilika za ispovijed, a nakon misnog slavlja molilo se kod križeva ispred crkve. /Marica Mikrut/

Svi Sveti u Sonti

Svetkovina Svih svetih, 1. studenoga, proslavljena je misnim slavljem u crkvi sv. Lovre u Sonti, koju je predslavio domaći župnik vlč. Josip Kujundžić.

U popodnevним satima bio je blagoslov grobova i molitva kod križa u mjesnom groblju. U večernjim satima mještani su obilazili grobove svojih najmilijih i palili lampione koji su ukrašavali mjesno groblje. /Emina Lukić/

Đurđin: Obnovljen i blagoslovljen križ Dulića Čvarka

Nakon svečane župne sv. mise 11. studenog u župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu, većina nazočnih na svetoj, kako župljana tako i rodbine i potomaka Dulića Čvarka, predvođeni vlč. Draženom Dulićem, zaputila se u atar do obnovljenog križa, gdje su nazočili njegovom blagoslovu.

Na inicijativu Ivana Stipića Brace, križ koji je nekada podigla obitelj Marka Dulića Čvarka, sada je obnovljen, a nalazi se na tromedi Đurđina, Bajmaka i Mišićeva. U radovima su pomogli Bracini susjedi Ivan i Marko

Miljački i Pere Orčić iz Đurđina te Joso Francišković s Kaponje, kao i sam inicijator obnove s članovima obitelji, a to su bili Julijan, Marinko i Tomislav Stipić. *Budući da sam u Đurđinu načelnik Crkvene općine imam još jednu obvezu. Nećemo se busati u prsa da smo veliki katolici, a križ gledati kako propada. Svima govorim: ovo je ogledalo naše vjere. Tako se pokazuje koliko smo vjernici. Prvi križ koji sam obnovio 1987. je na Pačirskoj cesti između Subotice i Pačira i kaže se da ga je podigao jedan naš predak, drugi je križ u njivi gdje je rođen sluga Božji Gerard Stantić koji smo podigli 1989., a treći je na ulazu u naš salaš koji sam podigao 2001. godine, na spomen svim onima koji su od 1945. godine i nakon toga stradali i čija je zemlja bila konfiscirana, a koja nam je vraćena 1990-ih godina. Križ smo podigli tim ljudima u spomen, rekao je Ivan Stipić Braco.* /Prema Hrvatska Rijječ, V.D./

Dan starih u Somboru

U crkvi Uzvišenja sv. Križa u Somboru, misnim slavljem obilježen je dan starih i nemoćnih.

Naši dragi stari, bake, djedovi, očevi, majke popunili su klupe svojim dolaskom u crkvu, teškim koracima, ali otvorena srca za susret s Isusom. Oni su čuvari naših obitelji. Od njih smo naučili prve molitve i pjesmice. Naučili smo se životu kako štovati i ljubiti Boga. Ne samo ovaj dan u godini nego i sve dane dužni smo paziti, pomagati i brinuti o njima. Nažalost, u mnogim obiteljima je sasvim druga priča. Mnogo nemarnosti i nebrige za naše drage stare osobe. Izgovora je mnogo, neopravdano. Odajmo im poštovanje svojom pažnjom i ljubavlju zagrlimo njihove godine. Osmijehom, poljupcem pokažimo koliko nam je stalo do njih, dokažimo da nisu sami. A samoća u starosti veoma je teška. Svatko od nas neka se upita koliko pažnje iskazujemo naši majkama, bakama i djedovima.

U nadahnutoj propovijedi mons. Slavko Večerin rekao je da u našoj župi, nažalost, devedeset posto preminulih nije primilo bolesničko pomazanje. Nakon misnog slavlja i bolesničkog pomazanja, u pastoralnom centru poslužen je agape. /Marica Mikrut/

Svi sveti na Kerskom groblju

Na svetkovinu Svih svetih, 1. studenoga, u 16 sati služena je sveta misa za sve pokojnike koji su pokopani u Kerskom groblju. Misno slavlje tom

prigodom predslavio je župnik Andrija Anišić.

Poslije mise bila je procesija sa svijećama do križa pred kojim su okupljeni vjernici ostavili svoje svijeće, moleći za sve vjerne mrtve. Na spomendan svih vjernih mrtvih – Dušni dan, u crkvi sv. Roka služena je sveta misa za sve preminule župljane od 1. studenog 2017. do 1. studenog 2018. /Zv./

Proštenje na Šištaku

U Šištaku, malom mjestu nadomak Subotice, 7. listopada proslavljeno je proštenje. Svetu misu predslavio je kapelan iz župe sv. Terezije Avilske, vlč. Patrik Tvorek, koji je u prigodnoj propovijedi govorio o sv. Tereziji od Djeteta Isusa koja je ujedno i zaštitnica Šištaka.

Oduševljen ovim mjestom i župljanima, propovijedao je o životu sv. Male Terezije i o ružama koje su ujedno i njen simbol. Na svetoj misi pjevali su članovi župnog zbora župe Marije Majke Crkve, pod ravnateljem orguljaša **Maria Bonića**. Na kraju misnoga slavlja župnik vlč. **Marinko Stantić** i vlč. Patrik Tvorek blagoslovili su ruže i zahvalili obitelji **Jelene Milanković** i **Ivice Šarčevića**. /Vesna Milanković/

Župa sv. Roka: Sjednica Pastoralnog vijeća

Redovita sjednica Pastoralnog vijeća župe sv. Roka održana je 12. studenog. Sjednica je započela večernjom molitvom iz Časoslova i prigodnim razmatranjem koje je održao župnik Andrija Anišić na temu: „Smjelost i žar – prema pobudnici pape Franje „Radujte se i kličite“ – pozivu na svetost u suvremenom svijetu.

Uz redovite točke dnevnog reda, razgovaralo se i o predstojećem svećeničkom ređenju i mladoj misi župljanina, vlč. **Nebojše Stipića** čije će svećeničko ređenje biti 25. siječnja 2019. u 18 sati u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske, a mlada misa u crkvi sv. Roka, 9. veljače u 16 sati. Svi se radujemo tom događaju jer je zadnji put mladu misu u našoj crkvi slavio vlč. **Lazar Novaković** još 1983. godine. Razgovaralo se i o duhovnom i materijalnom stanju u župi. Dogovorena je također velika radna akcija uređenja dvorišta župe kao i uređenja crkve. /A. A./

Zlatna misa u Kuli

U crkvi sv. Jurja u Kuli, 28. listopada 50. obljetnicu svećeništva proslavio je mons. Josip Miocs, ravnatelj gimnazije i sjemeništa „Paulinum“.

U uvodnim riječima slavljenuk je rekao da je, unatoč tomu što njegov cijeli život i rad veže se za Suboticu, rodno mjesto i svoju crkvu krštenja i mlade mise izabrao za mjesto proslave jubileja. U prošlosti, pa sve do zadnjih promjena, ova župa bila je jaka i aktivna vjernačka zajednica. Nažalost, od devedesetih godina postaje dijasporom. Upravo je da bi se ta mala zajednica učvrstila i podržala u vjerničkom smislu, ovaj jubilej proslavljen baš ovdje.

U koncelebraciji su bili svećenici dekanata i gosti, a uz jubilarca svećenici Kuljani i mjesni župnik. Na hrvatskome jeziku propovijedao je vlč. **Dragan Muharem**, a na mađarskome jeziku **dr. Tivadar Fehér**. Obojica su nekad bili paulinci, a zatim odgojitelji i profesori gimnazije „Paulinum“. Misu je uzveličao zbor „Pro musica“ i komorni orkestar iz Subotice. Uz mnoštvo vjernika misi su nazočili i predstavnici Ministarstva vjera, Apostolske nuncijature, Pokrajinske vlade, Grada Subotice i Kule.

Na slavlju u restoranu poslije svete mise, u ime zajednice Paulinuma govorili su **András Hegedűs** i **Danijel Hatnađ**. Poslije govora, duet su izveli **Tamás Kiss** na klarinetu i **Adam Petrović** na gitari.

In memoriam na Bajskom groblju

Svake godine, na blagdan Svih svetih ili pak na Dušni dan koji se obilježavaju 1. i 2. studenog, paulinci posjećuju jedno subotičko katoličko groblje.

Ove godine pod vodstvom našeg profesora dr. Géze Czékusa bili smo na Bajskom groblju.

Profesor nam je najprije govorio o povijesti Bajskog groblja, a zatim smo obišli grobnice svećenika, časnih sestara, naših odgojitelja i profesora. Pri obilasku molili smo krunicu, a kod svake grobnice molili za vječni pokoj – *Requiem a eternam* naših dragih u toj grobnici.

Konferencija o njemačkim običajima

Nacionalni savez Nijemaca i fondacija Nijemaca – *Deutsche Stiftung* – priredili su jednodnevno savjetovanje o običajima bačkih Nijemaca.

Konferenciju u Velikoj vijećnici Gradske kuće otvorio je predsjednik Njemačkog saveza **László Göncző Mandler**. Nakon nekoliko njemačkih narodnih pjesama koje je izveo zbor „Regenbogen“, slijedila su predavanja o vjeri, o nošnjama o običajima ženidbi, o blagdanima, i o festivalu piva – Oktoberfestu u Bačkoj. Predavači su bili **dr. István Bogner**, vlč. **Jakob Pfeifer**, **Rudolf Weis**, **dr. Károly Orcsik** i **Zsolt Papista**.

Predavanja su popraćena glazbenim točkama koje su izveli učenici *Paulinuma*, **Tamás Kiss**, **Danijel Hatnađ** i **Adam Petrović**.

Blagoslovljena grkokatolička crkva Presvetog Trojstva u Vršcu

Vjernici grkokatolici u Vršcu dobili su svoju crkvu koja je 13. listopada blagoslovljena na čast Presvetog Trojstva. Obred blagoslova predvodio je eparh grkokatoličke Eparhije Lugoj iz Rumunjske mons. Alexandru Mesian, uz apostolskog egzarcha za katolike bizantskog obreda u Srbiji mons. Đuru Džudžara i zrenjaninskog biskupa mons. Ladislava Nemeta. Celebrirali su u mnogi svećenici oba katolička obreda iz vojvođanskog i rumunjskog dijela Banata.

Crkva Presvetoga Trojstva nalazi se u objektu nekadašnje evangeličke crkve u ulici Dimitrija Tucovića, sagrađene 1932. godine, koju su u međuvremenu, nakon protjerivanja Nijemaca iz Vršca, napustili svi njezini župljani. Grkokatolički župnik u Vršcu i Markovcu (jedini grkokatolički svećenik u vojvođanskom dijelu Banata) protojerej-stafrofor **o. Mihai Ghergel**, kaže za *Zvonik* da u Vršcu živi oko 120 Rumunja katolika bizantskog obreda, koji nisu imali posebnu župu, nego su bili dio župe sv. Jurja u obližnjem selu Markovac, jedine zaista žive rumunjske grkokatoličke župe u Banatu. *Župu u Vršcu kanonski je ustanovio naš vladika Đura Džudžar 2015. godine. Ona, osim grada Vršca, obuhvaća i šest okolnih sela. Treća grkokatolička župa u Banatu, u Jankovom Mostu pored Zrenjanina nije aktivna, iako tamo još živi oko 15 Rumunja katolika istočnog obreda* kaže o. Mihai.

Grkokatolici su u Vršcu od 2007. do 2009. Za liturgijske potrebe koristili rimokatoličku kapelu sv. Roka u Omladinskoj ulici. Sada su „svoji na svome“, a događaj ustupanja i liturgijskog preuređivanja luteranske u katoličku crkvu prvi je ovakve vrste u Srbiji. Liturgijski život vršačkih grkokatolika dinamičan je. Liturgija se služi svakog dana, a u njoj, što je kuriozitet koji traje već desetljećima i u župi u Markovcu, sudjeluju i mjesni vjernici Rumunjske pravoslavne Crkve. Liturgija se služi na rumunjskom i crkvenoslavenskom jeziku. O. Mihai kaže da se na opremanju crkve neće stati, nego da je u planu izgradnja dječjeg centra i dnevnog boravišta, kao i staračkog doma. /**M. Tucakov**/

Beograd: Spomen-slavlje za sve žrtve Prvoga svjetskog rata

Bečki nadbiskup kardinal Christoph Schönborn predvodio je 10. studenoga u katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Beogradu svečanu misu za sve žrtve Prvoga svjetskog rata u povodu 100. obljetnice njegova završetka.

U koncelebraciji bili su domaćin beogradski nadbiskup **Stanislav Hočevar**, apostolski nuncij u Beogradu nadbiskup **Luciano Suriani**, svi biskupi s područja Republike Srbije, kao i biskupi iz Banje Luke i Đakova. Kardinal Schönborn u propovijedi je podsjetio da nas Gospodin uči da će nebo i zemlja proći, ali njegove riječi neće. Prošli su nacionalizmi, nacionalsocijalizam, kao i komunizam, i sve ostale političke iskvarenosti ali je riječ Gospodnja ostala. Isus svakom od nas daje zlatno pravilo da sve što želimo da nama učine i činimo, istaknuvši pritom suosjećanje kao model i cilj kršćanskoga života. Misno slavlje animirala su djeca iz Njemačke škole u Beogradu i Muški ekumenski kor. Na misi su se okupili veleposlanici Austrije, Mađarske, Francuske, Hrvatske i Velike Britanije, kao i pripadnici gardi vojski Austrije i Mađarske, a nazočni su bili i

ministar vanjskih poslova Republike Srbije **Ivica Dačić** i vikarni episkop remezijanski Srpske pravoslavne Crkve **Stefan**. Nakon mise kardinal Schönborn održao je konferenciju za novinare. Nadbiskup Hočevar i kardinal Schönborn pomolili su se za sve žrtve I. svjetskoga rata i na Novom groblju, gdje je pokopano i 640 austrougarskih vojnika – 320 austrijskih i 320 mađarskih, koji su 1914. i 1915. poginuli u borbama za Beograd. Obnovljenu grobljansku kapelu nadbiskup Hočevar blagoslovio je 7. studenoga prošle godine. /**IKA**/

Papa: Nepravda je korijen bijede

Papa Franjo predvodio je u nedjelju 18. studenoga u bazilici sv. Petra u Vatikanu misno slavlje Drugoga svjetskoga dana siromaha o temi „Ovaj siromah više i Gospodin da ga sluša“ i poručio kako je nepravda korijen bijede.

U nazočnosti napuštenih siromaha i beskućnika Papa je istaknuo kako povici bijednika postaju iz dana u dan sve jači, ali čuje ih se sve manje jer svijetom vlada buka nekolice bogatih. Dostojanstvo siromašnih gazi se u gotovo sveopćoj ravnodušnosti. Papa je zatražio pravdu za sve nemoćne jer se kršćanin ne može zadovoljiti samo čineći dobro nekolici. Uzvratiti dobro je normalno. Ali Isus traži da idemo i dalje od toga, da ljubimo bez ikakvih uzvrata. To će biti naše stvarno bogatstvo na nebesima. /IKA/

Svjetski dan siromašnih: Potrebiti su ručali s papom Franjom

U nedjelju, 18. studenog, obilježen je 1. svjetski dan siromašnih koji je ustanovio papa Franjo, pozivajući time čitavu kršćansku zajednicu da pruži ruku siromasima, slabima, potrebitima, muškarcima i ženama čije se dostojanstvo gazi.

U priopćenju Papinskog vijeća za promicanje nove evangelizacije, koje je organizator spomenutog događaja, stoji da je tog dana više od 4000 potrebitih i siromašnih u pratnji osoblja dragovoljačkih udruga iz cijeloga svijeta sudjelovalo na svečanom misnom slavlju, a koje je u bazilici sv. Petra predvodio papa Franjo.

Nakon svete mise, njih 1500 bilo je smješteno u aulu Pavla VI. gdje su ručali sa Svetim Ocem. Ostalih 2500 sudjelovali su na svečanom ručku u katoličkim menzama, sjemeništima i kolegijima u Rimu. Siromahe je posluživalo 40 đakona iz Rimske biskupije i oko 150 dragovoljaca iz drugih biskupija.

Na Trgu sv. Petra u Vatikanu od 12. do 18. studenoga postavljen je montažni objekt u kojem zdravstveni

djelatnici pružaju medicinske usluge najpotrebitijima. Tu je inicijativu u povodu Drugoga svjetskog dana siromašnih, prema želji pape Franje, pokrenulo Papinsko vijeće za promicanje nove evangelizacije. Ista je inicijativa provedena i prošle godine. Volonteri su tjednima pripremali montažni objekt u kojem ovih dana oko 30 liječnika, medicinskih tehničara i drugog osoblja pruža medicinske usluge svima kojima su potrebne. Već nakon prvih pregleda liječnici su primijetili da osobama koje im se obraćaju za pomoć nije potrebna samo tjelesna skrb, nego i duhovna utjeha, prijateljska riječ podrške, bratska ljubav. Oboljenja s kojima dolaze sežu od najjednostavnijih, koja se lagano rješavaju u kratkom vremenu, do složenijih, zbog kojih ih je potrebno uputiti u bolnicu. Kakve god bile njihove poteškoće, u tom medicinskom objektu pred bazilikom sv. Petra u Rimu potrebiti mogu naći čak i više od puke profesionalne usluge velikodušnih volontera, a to je osmijeh i srce koje će ih saslušati i utješiti. /IKA/

Sv. Leopold Bogdan Mandić proglašen zaštitnikom onkoloških bolesnika

U priopćenju s plenarnog zasjedanja Talijanske biskupske konferencije završenoga 15. studenoga u Rimu između ostaloga ističe se da je Talijanska BK proglasila sv. Leopolda Bogdana Mandića zaštitnikom onkoloških bolesnika.

Nakon proslave zlatnog svećeničkog jubileja, 1940. godine, zdravlje o. Leopolda Bogdana Mandića počelo se naglo pogoršavati, gubio je na težini, sve je teže gutao hranu, bolovi su postajali sve jači... Tumor na jednjaku neumoljivo je napredovao te će naredne dvije godine o. Leopold proživjeti pretežno u postelji. Nesnosne bolove i tjelesnu slabost nadvladavao je snagom vjere te je povremeno ustajao i molio u bolesničkoj kapelici, i čak služio misu. Nakon jedne takve molitve, 30. srpnja 1942., iznenada ga je obuzela slabost te je, nakon bolesničkog pomazanja, i umro. /IKA/

2. 12. 2018.**PRVA NEDJELJA DOŠAŠĆA****ČITANJA:**

Jr 33,14-16; Ps 25,4bc-5.8-10.14; 1Sol 3,12 – 4,2; Lk 21,25-28.34-36

Kako je nekada teško biti konkretan! Stati pred ljude i reći im u lice *Pazite na se da vam srca ne otežaju u proždrljivosti, pijanstvu i u životnim brigama te vas iznenada ne zatekne onaj dan...* Nema tu slasti ni zadovoljstva. Ljepše i lakše je govoriti o nebitnim i neodređenim stvarima. Posvijestiti nekom da „Onaj dan“ uistinu dolazi i da nas svakodnevne slabosti i međusobne razmirice mogu odvesti u propast, potrebno je hrabrosti. „Ah... Valjda neće za moga vremena...“, čest je naš odgovor ili pomisao. Zato nam na početku adventa Isus poručuje: *Stoga budni budite i u svako doba molite...*

16. 12. 2018.**TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA****ČITANJA:**

Sef 3,14-18a; Iz 12,2-4bcd.5-6; Fil 4,4-7; Lk 3,10-18

Treća nedjelja došašća je nedjelja Radosti – Gaudete. Sva čitanja danas odišu radošću povodom Kristova rođenja. Ove nedjelje Ivan Krstitelj daje nam praktične upute kako se pripremiti na dolazak, tj. rođenje Isusa Krista. Pokajanje i obraćenje je prvi korak, ali što činiti dalje, često se i sami pitamo. Tri su glavne zapreke: bogatstvo, tj. sebičnost (ako imaš dvije haljine, podijeli jednu s nekim tko nema), pohlepa (ne uzimati više nego što ti treba ili što ti je propisano), i nasilje (nikoga ne zlostavljati).

9. 12. 2018.**DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA****ČITANJA:**

Bar 5,1-9; Ps 126,1-6; Fil 1,4-6.8-11; Lk 3,1-6

Svakog došašća je ista poruka. *Pripravite put Gospodinu, poravnajte mu staze! Svaka dolina neka se ispuni, svaka gora i brežuljak neka se slegne! I gle! Stvarno ljudi ozbiljno shvatili! Izmislili smo strojeve koje brda poravnavaju, koji doline nasipaju, koje sve što je krivudavo i neravno mogu ispraviti. Ali što je neravninama naše savjesti? Što je s brdima naših grijeha, što je s dolinama naših sebičnosti i nezdravih odnosa prema potrebitima? Ne trebamo ispravljati prirodne nedostatke nego mane našega srca! Za to ne postoje strojevi. Jedino iskreni vapaj Bogu. Nekada nam se čini da se ništa ne mijenja. Znamo da je u nebu velika radost zbog JEDNOG obraćenog grešnika. Ovog došašća, budi ti taj koji/koja ćeš razveseliti nebesa!*

23. 12. 2018.**ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA****ČITANJA:**

Mih 5,1-4a; Ps 80,2ac.3b.15-16.18-19; Heb 10,5-10; Lk 1,39-45

Iz današnjeg evanđeoskog ulomka možemo iščitati još praktičnih uputa za vrhunac pripreme Isusova rođenja. To su spremnost na djelovanje, napor i strpljenje, tj. ustrajnost.

Marija je jednostavno pohitala u gorje kod rođakinje Elizabete. Nije planirala, nije gledala vremensku prognozu... Jednostavno otišla. Putovati po gorju u uvjetima u kojima su oni putovali za svakoga je naporno, napose za trudnu ženu. Ali ona se nije bojala, niti predomišljala. Kod Elizabete je ostala tri mjeseca, dokle se dijete nije rodilo. Sigurno da je trebalo mnogo strpljenja i ustrajnosti ostati do kraja i pomoći oko svega što je trebalo starijoj Elizabeti. Ali iskrena radost koju čovjek osjeća povodom rođenja tako malog bića, daje nam snagu za sve što nam se nađe na putu. Tko je Mariji pomogao kad je došao njen čas da rodi? Nitko... Nema bolnice, osoblja, mame, tete... Ali što je važnije, nema kukanja kako je sve sama morala... Budimo spremni na djelovanje bez gundanja i bez očekivanja da nam to netko vrati!

Moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh

Pokornički čin (I. dio)

Sveta misa započinje. Svećenik stoji ispred oltarnih stuba. Vjernici mole: *Ispovijedam se Bogu svemogućemu... da sagriješih vrlo mnogo misliju, riječju, djelom i propustom: moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh.* I kad god izgovore riječ „grijeh“, udaraju se u prsa. Što znači kada se čovjek udara u prsa? Promotrimo malo tu stvar.

Najprije moramo udaranje pravilno vršiti. Ne samo malo pogladiti po odijelu vrhovima prstiju; stisnuta šaka neka udara u prsa. Na starim si slikama možda vidio sv. Jeronima kako kleči u pustinji, maše kamenom u ruci te se udara u prsa. To znači udarati se, a ne nježno gladiti. Udarac mora ići do vrata naše nutrine te ih zatresti. Onda tek osjetimo što to znači.

Kada pak duša dođe k sebi, pred očima joj sijevne kako je proigrala ozbiljnost života, kako je prestupala Božje zapovijedi, kako je zanemarivala svoje dužnosti, „moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh“. Sada je uhvaćena u toj krivici i samo jedan put vodi iz nje, naime priznavati iskreno: „Griješila sam mislima, riječima i djelima protiv svetoga Boga i protiv općinstva svetih.“ Tada prijeđe duša na stranu Boga, opredijeli se za njega protiv sebe same. Sama sebe kažnjava udaranjem.

To, dakle, znači kada se čovjek udara u prsa: sama sebe budi iz sna. Svoju nutrinu drma da se začuje Božji glas. Postavlja se na Božju stranu i sama sebe kažnjava. Spozna je, dakle, kajanje i obraćenje. Zato se udaraju svećenik i puk kada u pristupnim molitvama ispovijedaju svoje grijehe. Isto činimo kada nam prije pričesti svećenik pokaže tijelo Gospodnje te govorimo: *Gospodine, nisam dostojan da uniđeš pod krov moj.*

U prethodnom broju *Zvonika* razmišljali smo o uvodnim riječima predsjedatelja slavlja koje služe za poticanje, za „stvaranje atmosfere“, p(r)obuđivanje. A ovom meditacijom glasovitog teologa Romana Guardinia započinjemo govor o pokorničkom činu unutar svete mise.

Povijesni prikaz razvoja pokajničkog čina

Pokornički čin kao svojeg „prapretka“ ima veliku prostraciju na početku papinske mise iz ranog srednjovjekovlja. Papa, prostrt po tlu, moli „za sebe ili za grijehe naroda“. Ta samooptužba postaje u kasnome srednjem vijeku *Confiteor* – *Ispovijedam se*, sličan današnjem. Gdje su se molitve za oprostjenje shvaćali kao zbiljski

čin izricanja odrješenja. Taj proces rasta pokazuje kako je životan bio pokornički čin, u koliko je mjeri bio doživljavan kao primjeren i nužan. No, vremenom kao da je izbljedio te je jedva vidljiv u tihoj naizmjeničnoj molitvi svećenika i ministranata. I onda je došao Drugi vatikanski sabor. Koncilski su oci iznijeli snažnu potrebu da u misu spada čujan, razgovijetan pokajnički čin.

Vrijednost pokajničkog čina unutra svete mise

Tijekom sabora raspravljalo se o njegovoj prikladnosti, mjestu i obliku. Koju vrijednost danas u misi ima pokajnički čin? Često se pojednostavljeno kaže da pokajnički čin oprašta lake grijehe, za koje se ne traži posebni pokornički postupak (npr. ispovijed). Pri tomu se, međutim, premalo vodi računa da je i euharistija sakrament opraštanja grijeha. No, grijesi se ne opraštaju mehanički – traži se određena raspoloživost koju treba izraziti. Pokajnički čin jedan je od načina da se to izrazi.

Smještanjem pokajničkog čina na početak dobro se izražava jedinstvo slavlja i potreba pripreme za cijelo slavlje, tj. za susret s Gospodinom u njegovoj riječi i sakramentu. Pridonosi i tome da zajednica, dok se okuplja i priprema za slavlje, postane svjesna svoje situacije: Bog saziva svoj narod, ali narod grešnika. Poziva nas također i na istinitost u djelovanju: da slavimo svjesno i da budemo u skladu s otajstvom koje slavimo.

Stoga, pokajnički se čin ne smije svesti na formalnost. Morao bi biti stvarno sabiranje i stavljanje u Božju prisutnost. Zato je dobro što je na početku slavlja. No, to mu je i određeno ograničenje. Uzme li se u značenju obraćenja malo je prezahtjevan za sam početak slavlja. Jer, ukoliko tvrdimo da Bog ima prvi inicijativu u našem obraćenju, bilo bi prikladnije da pokajnički čin bude nakon čitanja, tj. slušanja riječi. U svakom slučaju, dobro je što nije uveden prije obreda svete pričesti. To bi vodilo vrlo suženom – moralističkom gledištu gdje bi se za primanje Svetoga Tijela tražio moralni perfekcionizam, a ne obraćenje koje je mnogo šire.

U narednom broju *Zvonika* predstaviti ćemo mogućnosti i načine kako oblikovati pokajnički čin unutar svete mise. Nude se četiri obrasca različita po svom obliku, sadržaju i dužini. Svaki se sastoji od poziva na kajanje, središnjeg dijela i molitve za oprostjenje.

Novi zavjet

Kada započinjemo ovaj novi dio, moramo razjasniti neke stvari. U sljedećim člancima, kao što smo to pokušavali i u prošlim, nije riječ o knjigama, o nekom tekstu. Dobro znamo da je Jahve sklopio savez s Noom, s Abrahamom, s Mojsijem. Mada su ovi savezi opisani u knjizi, čak urezani u kamene ploče, Savez se trebao ostvariti između osobe i osobe, između Hebrejca i Boga. Savez je prihvaćanje Jahvina života, njegovih zakona i ostvarivanje u svagdašnjem životu. Čovjek se prilagođava Bogu, preuzima njegove vrednote i po njima formira osobnu egzistenciju.

Kada je riječ o Novom zavjetu, pred našim očima se pojavljuje knjiga. To je neispravno. Sv. Pavao mnogo govori o evanđelju, no on nije mogao pročitati ni jednu

Budući naslovi i tekstovi govorit će o onomu što je naše već sada. O Savezu – njegovo ostvarivanje u čovjeku, u društvu. Govorit će o tomu što već živimo, netko više, netko manje svjesno, ali svaki živi, koji prima sakramente tj., Isusa, i čini njegova djela. Katolik ima novu egzistenciju od krštenja, nove kvalitete, božansku bit. Njegova osoba se lagano otvara Isusu, i kroz svoj put sve plodnije i plodnije se postojeći Savez po njegovim rukama realizira u sredini gdje živi. Dobro je o tomu razmišljati kao u ovim člancima, ali daleko je bolje realizirati u životu bližnjega jer čovjek Saveza poslan je na ovaj svijet kako bi i ostale povezao s Bogom, kako je to bio cilj i Isusova utjelovljenja i uskrsnuća.

jedincatu rečenicu od onoga što je danas pred nama. O čemu je onda govorio, pisao? O živoj osobi: o Isusu Kristu. Novi Savez je egzistencijalni preokret – ostvarivanje totalnog jedinstva čovjeka i Boga. Kako?

Novi Savez nije nastao oko 70-ih godina p. Kr., kada su napisali Markovo svjedočanstvo, prvo evanđelje. Ovo bi bilo besmisleno. Savez je nastao u Mariji koja je začela Bogočovjeka. U njoj je Isus Nazarećanin postao jedan s Drugom božanskom Osobom, sa Sinom. Tekst iz pera evanđelista samo opisuje taj događaj. Savez, pravi i jedincati, nastao je u Isusu, u komu su čovjek i Bog postali jedno i nerazdvojivo zauvijek. Savez je živa „stvar“ - osoba, koja je hodala ovom zemljom. Od ovoga nema dubljeg, nije neki dokument, paragraf, zakon, nego jedinstvo srca, osjećaja, misli, volje i djela. Novi zavjet je osoba, Isus Krist. Tekstovi samo pomažu da mu se približimo. Kada ih budemo analizirali i razmišljali o porukama, uvijek prelazimo granice pisanoga i ulazimo u svijet živoga Boga. Zato kršćanstvo nije ideologija. Mi

se ne vezujemo uz knjigu, nego uz Osobu. Ideologija pak uvijek ide uz neki dokument.

Novi zavjet je daleko dublji i od neke meditacije, znanstvene egzegeze, mudrosti modernih pismoznana, uključujući i autora ovih članaka... Savez, koji se ostvario u Isusu Kristu po Mariji, u njemu je jedan Bog i čovjek, ostvaruje se i u vjerniku, čitali ovu meditaciju ili ne. Savez je jedinstvo Adama s Kristom. Nazarećanin je dao svoj život za čovječanstvo. Mi njegovu stvarnost, jedinstvo s Bogom, možemo ostvariti izravno u pričesti, u primanju Euharistije. Savez s Bogom u katoliku je realiziran: on je jedan s Kristom, koji je Novi Savez. To pak znači jedan s Bogom svojim!

Veoma se radujemo ako ovaj tekst pomaže nekome razumjeti bolje vlastito stanje, dostojanstvo njegove egzistencije. Ali običan katolik koji prakticira savjesno svoju vjeru, budući da svake nedjelje prima Isusovo tijelo, u svakoj beskrvnoj žrtvi učvršćen je u Savezu s Bogom svojim. Jednostavno: katolik već sada živi svoj Savez s Ocem – po Kristu. Taj događaj, bolje rečeno, božanska osoba koju prihvaća, već ga je povezao s Bogom: *Ne znate li da ste hram Božji...?* (1 Kor 3,16). Savez živi u katoliku, onaj najdublji: jedinstvo njegove osobe preko Krista s Ocem! Čovjek Staroga zavjeta imao je dokument, ali nije imao nutarnju snagu koja ga povezuje s Jahvom. U kršćaninu Bogočovjek stanuje, živo utjelovljenje Saveza. Zato vjernik u sebi nosi taj Savez, i u najdubljim slojevima njegovog bića povezan je s Ocem. U njemu se već ostvario Savez, vječni Savez koji sada mora prakticirati u svojoj sredini: u obitelji, na radnom mjestu, itd.

I Riječ je tijelom postala i nastanila se među nama

Vrijeme došašća svake nam godine stavlja na razmatranje otajstvo utjelovljenja da bismo o njemu ponovno razmišljali jer je Kristovo utjelovljenje temeljna tajna naše vjere. Po Isusu Kristu Bog nije postao samo dijelom ljudske stvarnosti, nego dijelom svega vremena i prostora, cijelog kozmosa, od najkrupnijih do najsitnijih bića i stvorova. On je Emanuel – Bog s nama – u svim vremenima i prostorima postojanja.

Bog se uzemljio

Mnogo prije no što se oblikovao kršćanski postuskrсни izričaj vjere *I Riječ je tijelom postala i nastanila se među nama* (Iv 1,14), postojala je stara predaja vjere židovskog naroda u Boga stvoritelja svijeta (Post 1,1). Vjernim pripadnicima Božjeg izabranog naroda pred očima je bila slika stvaranja čovjeka kao jedinstvena bića oblikovanog od praha zemaljskoga i oživljenog Božjim životvornim dahom (usp. Post 2,7). Zemlja od koje je čovjek nastao, poticana izmjenom vremenskih prilika i promjenom godišnjih doba po redu i zakonu što joj ga je Bog dao, uzdržavala je njegov osobni život i život njegove obitelji. Živeći na njoj i od nje, on je sa zahvalnošću slavio svoga Stvoritelja, a kad je u visokoj dobi, pun blagoslova koje mu je Bog po plodovima zemlje udijelio, ispunio svoje vrijeme, vraćao se zemlji od koje je uzet, ponovno se stavljajući Bogu na raspolaganje da od njegova tijela načini plodni prah za održavanje života budućih generacija s kojima se osjećao nerazdvojno povezanim upravo tom zemljom. U Isusu Kristu dosegnuta je sva dubina ulaska i prožimanja, prodahnjivanja tvari zemaljskog praha koju u sebi nosi poruka oblikovanja čovjeka od zemlje i udahnjivanja Božjega duha u prah zemaljski (Post 1,27). Postati i biti čovjekom za pravog Bogočovjeka znači uzemljiti se. Utjelovljenje Krista Isusa nije samo učovječenje, nego i potpuno uzemljenje. Krist postao pravim zemaljskim čovjekom – novim Adamom.

Bog se umrežio sa svim stvorenjima

Božja riječ nije samo površno zahvatila zemaljsku stvarnost, nego je ušla u zemaljsku tvar i materiju u potpunosti. Postajući čovjekom u osobi Isusa Krista Bog je u događanje spasenja uvukao svu stvarnost. Bog je „ušao“ u sustav sunčeva planetarnog sustava, u zvjezdane i kozmičke širine svemira, u sustav stanica, molekula, elektrona i drugih (ne)poznatih čestica materije i energije. Ta „duboka“ inkarnacija, inkarnacija u zemlju i cjelokupnu zemaljsku stvarnost, čini Isusa iz Nazareta zemljaninom, zemaljskim bićem, i po tom spoju sa zemljom, Bog svojom genetskom strukturom postaje dionikom cjelokupne

stvarnosti života. Tako utjelovljenje nadilazi „golo“ čovječstvo i protežući se na čitavu stvarnost, počevši od kozmičkog praha, postaje izraz Božje solidarnosti i umreženosti sa svim stvorenjima, među kojima je i čovjek kao biće čije postojanje ovisi o povezanosti i umreženosti kako s Bogom tako i sa svim svijetom. Zemlja i zemaljski prostor života postali su mjesto osobnog susreta Boga i čovjeka. Čovjek ne mora „uspinjati“ do Boga jer je Bog sam osobno „sišao“ i postao dijelom ljudskog svijeta. Bog je postao dio stvarnosti i tvornosti, u nju se infiltrirao, s njom se, kao ljudsko zemaljsko biće, umrežio. U osobi Isusa Krista, a po svom čovječstvu, Bog je ušao u mrežu jedinstva stvorenja kao samostalna i samosvojna osoba – kao pravi i potpuni Bog i pravi i potpuni čovjek.

Bog se udomio u svijet

Kao Židov, Isus je gajio poseban odnos prema svojoj domovini. Osjećao se nasljednikom i baštinikom obećanja zemlje što je dano Abrahamu i njegovu potomstvu. Isusov govor o zemlji, stvorenjima i zemljoradničkim poslovima svjedoči njegovu svijest o ucijepljenosti naroda u životvornu vezu sa svojom zemljom. Isus upozorava svoje slušatelje na prisutnost svoga Oca ne samo u Hramu, nego i pod otvorenim nebom, u prirodi, u pustinji, u gori, na poljima i vinogradima, na moru, uz rijeku i jezero. Isus obećava baštinjenje zemlje krotkima – udomaćenima, koji zemlju doživljavaju svojom i uživaju u njoj kao u Božjem daru. Stoga se utjelovljenje predstavlja kao udomljenje Sina Božjega i udomljenje svih stvorenja u Božjem domu. Po svojoj *zemaljskosti* Isus Krist je razumljiv i shvatljiv čovjeku. Utjelovljenjem i rođenjem od Djevice Marije, Bog po Isusu Kristu postaje čovjekom, članom ljudske zajednice i stanovnikom Zemlje. Bog postaje čovjekom da bi nas ljude učinio čovječnijima, a primjer njegova ponašanja prema njegovoj zemlji, njegovu okolišu i njegovu vlastitom domu pokazuje što ta čovječnost podrazumijeva i kako je valja i nama živjeti.

Bog je posvuda i uvijek s nama

Vjera u utjelovljenje – uzemljenje, umreženje i udomljenje – dobiva novu teološku, etičku i moralnu dimenziju. Obeščašćivanje, degradacija i svekoliko poniženje zemaljske stvarnosti izravno se protivi vjeri u Božje utjelovljenje. Vjera u utjelovljenje Isusa Krista u cjelokupnoj njegovoj tjelesnosti i materijalnoj dimenziji postojanja nužno podrazumijeva i sadrži priznavanje zemlje i ovozemaljskog života vrijednim i važnim. Božja Riječ „silazi“ i postaje zemaljskim tijelom po Kristu. Bog se po „ušatvorenoj (uzemljenoj) Božjoj Riječi“ nastanjuje u cjelokupnu zajednicu života na Zemlji od njezinih početaka (usp. Post 1,9) pa do njezine proslave, kad ona postaje mjesto novog zajedništva života Boga, čovjeka i svih stvorenja (usp. Otk 21,1).

Duše u čistilištu

Ovaj put ćemo govoriti o katoličkom kalendaru s pobožnostima kroz mjesece. Katolički kalendar ne služi pukom „brojanju dana“ nego prati ritam liturgije i blagdana podsjećajući katolike na određene Božje istine kao znakove života.

Poput židovskoga kalendara i kršćanski kalendar broji vremenska razdoblja poput danâ, tjedana mjeseci. Ima svoj Veliki tjedan i mnogo osmodnevnih razdoblja od kojih su neka posvećena biblijskim otajstvima poput Uskrsa i Duhova, dok su druga posvećena molitvama namijenjenim određenoj nakani, npr. jedinstvu kršćana. Kršćanski kalendar ima razdoblja poput Korizme i Došašća, Uskrsa i Božića, kao i Vrijeme kroz godinu. Crkva također ima obred posvećivanja mjeseci. Svibanj je posvećen Mariji, a listopad njezinoj krunici. Onima koji mole krunicu, svaki novi dan donosi nova, različita otajstva za razmatranje, u izmjenjivanju radosti, svjetla, žalosti i slave. Kao što je netko nekoć zapjevao: *Sve ima svoje doba i svaki posao pod nebom svoje vrijeme* (Prop 3,1). Ponekad će papa odabrati čak cijelu godinu iz tijeka povijesti i proglasiti je „Svetom godinom“.

U crkvenom kalendaru svaki dan ima svoje značenje, svog sveca zaštitnika. No, često zaboravljamo kako i mjeseci imaju svoje katoličko „značenje“ tj. posvećeni su određenoj pobožnosti ili Istini o kojoj su katolici pozvani promišljati. Crkveni kalendar stoga je snažni alat koji pomaže bolje živjeti kršćanski život, premda je u životu prosječnog katolika često zanemaren. Crkva u studenom slavi Dušni dan kada se sjećamo svih svojih dragih pokojnika. Pohodi grobovima i grobljima u tom pogledu redoviti su znak pažnje i vjere. Tog dana vjernici mole za duše svojih dragih pokojnika, za njih pale svijeće na grobovima, sudjeluju na svetoj misi, povezujući se

tako svojim molitvama s njima i moleći Božje milosrđe da ih što prije očisti od svih slabosti te da ih uvede tamo gdje s oka svaka suza nestaje. Također, istoga mjeseca Crkva časti i sv. Gertrudu, veliku zagovornicu duša u čistilištu. Gertruda je rođena 6. siječnja 1256. godine. Kada je u svojoj 20. godini spoznala kako ju studiranje suviše rastresa, sva se posvećuje usavršavanju u kreposnom životu. Mnogo je molila za siromašne duše u čistilištu. Misama, pokorom i dobrim djelima mnogim dušama skratila je čistilišne muke i otvorila im vrata nebeska.

Kada je neka duša vašim trudom oslobođena – reče Isus jednom sv. Gertrudi – osjećam istu radost kao da su i mene oslobodili iz zatvora i neću zaboraviti, u dano vrijeme, dati vam naknadu za to. Dok bi svećenik na svetoj misi podizao hostiju, ona bi molila: Gospodine, Sveti Oče, prikazujem Ti svetu hostiju za sve one koji su na zemlji, u čistilištu i na Nebu... U tome trenutku promatrala bi mnoge izbavljeneke na prolazu iz čistilišnih muka u Nebo.

Bila je i velika štovateljica Presvetog Srca Isusova. Molila je često: *Neka Ti pjeva hvalu Tvoje božansko Srce, što ga je ljubav za mene smrću slomila! Neka Te veliča Tvoje predobro i prevjerno Srce, na kojem mi je sulica utrla put, da moje srce uzmogne ući u Njega i u Njemu se smiriti! Neka Ti pjeva hvalu ovo najnježnije Srce, koje je uvijek tako samilosno zabrinuto za mene i žedajući za mnom ne miruje niti počiva, dok me zauvijek ne primi u Sebe!*

Umrula je 17. studenoga 1302. Umjetnički je prikazuju u redovničkoj odjeći s knjigom i perom u rukama, a na prsima plamti srce prožeto žarom Srca Isusova. Sv. Gertruda je jedina Njemica nazvana „Velikom“.

Dragi moji, imamo priliku, poput sv. Gertrude moliti za duše u čistilištu jer smo im mi najbliži. Molimo krunicu za njih. Moli se na običnu Gospinu krunicu. Apostolsko vjerovanje na križ. Slijedi jedan Očenaš, tri Zdravomarije i Slava Ocu. Na zrno između desetica jedan Očenaš, a svako zrno u desetici moli se sljedeća molitva:

Vječni Oče, prikazujem ti predragocjenu krv tvojega božanskoga Sina Isusa Krista, zajedno sa svim svetim misama koje se danas slave po čitavu svijetu, za duše u čistilištu, za grešnike u Crkvi, za grešnike u mojoj kući i u mojoj obitelji te za svu nerođenu djecu. Amen.

Na kraju svake desetice završiti sljedećom molitvom: *Presveto Srce Isusovo, otvori srca i um grešnika za istinu i svjetlo Božje. Bezgrešno Srce Marijino, moli za obraćenje grešnika i za cijeli svijet. Slava Ocu... Sljedeću deseticu započeti s Očenaš...*

Ako ništa drugo nismo u stanju, moliti možemo. Iskoristimo ovaj mjesec kao i ostale dane u godini kako bismo se sjetili duša u čistilištu. Jer jednom kad dođu u nebo, bit će jaki zagovornici za nas pred Ocem Nebeskim. Bog vas blagoslovio, dragi prijatelji!

Zašto vjeronauk za odrasle?

Svakodnevno se susrećem s ljudima koji sebe smatraju vjernicima, a ne znaju osnovne istine vjere. Ne želim suditi nikomu. Ali, ljudi ne mogu živjeti po onom što ne znaju. Ne želim ih ni vrijeđati, nego samo želim pomoći, vjerujući da im time činim uslugu i za ovozemaljski život i za vječni!

Znam, nemamo vremena! Živimo u vremenu žurbe i nerveze. Strašno je to kad smo nezadovoljni ovim životom koji nam servira probleme, pa i bolesti i smrt, a ne znamo kako ih riješiti! Prolazimo pored crkve, a često ne znamo ili ne vjerujemo da tu boravi Bog s nama! Prolazimo pored križeva što stoje uz putove, a ne znamo ili ne vjerujemo da je to znak kako Bog umire iz ljubavi prema nama! Muče nas grijesi i zla, a ne znamo ili ne vjerujemo da nas u ispovjedaonici čeka Bog da nam ih oprosti: *Dođite k meni svi vi izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti...* Borimo se protiv zla u sebi i oko sebe i nemoćni smo ga promijeniti jer smo slabi, a ne znamo ili ne vjerujemo da nas u našim crkvama čeka Bog koji nam govori: *Uzmite i jedite...! Uzmite i pijte... Ako ne jedete moje tijelo i ne pijete moju krv, nemate života u sebi!* Već stari Rimljani imali su mudru izreku koja glasi: *Nihil volitum, nisi praecognitum!* Slobodno prevedeno znači: Ne možeš nešto voljeti, ako to ne poznaješ.

Tek kada dobro upoznamo svoga Boga, vidjet ćemo da nas neizmjerljivo ljubi i da ga ne treba optuživati nizašto, nego mu uzvraćati ljubav za ljubav. To je moja nakana. Pomoći čovjeku da upozna Gospodina Boga, sebe i sve oko sebe, kako bi se znao ispravno postaviti prema svemu. Ne mislim da je to savršeno ili najbolje što mi na vjeronauku radimo. Počnimo barem to. To je moja prvotna zadaća prema Isusovim riječima: *Idite po*

svem svijetu, propovijedajte Evanđelje svemu stvorenju. Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se, a tko ne uzvjeruje, osudit će se! Radi se o spasenju ili o osudi, što nimalo nije nevažno za svakoga od nas! Jer ovaj zemaljski život je prilika za naše spasenje ili osudu!

Zašto naglašavam vjeronauk za odrasle? Zato što smo uglavnom svi svoje vjersko znanje stjecali kao djeca. To je dobro, ali nije dovoljno. To nije dovoljno za odraslu vjeru. Ako u obitelji nismo imali prigodu da nam roditelji dograde to dječje znanje, onda najčešće nismo sposobni svjedočiti vjeru u svijetu i prenositi je dalje svojoj djeci. To nam potvrđuje svakidašnjica. Stari roditelji prakticirali su vjeru. Njihova djeca manje. A unuci ni toliko, da ne kažemo, da već i ne krste djecu. To gledamo na svakom koraku! A, budući da se radi o vječnom životu ili o vječnoj propasti, to je tragično. Gledano očima vjere, to je najveća tragedija. Gospodin Bog postoji i ako ja u njega ne vjerujem. Nebo, čistište i pakao postoji i ako ja u to ne vjerujem. Smrt će doći, iako ja ne želim umrijeti. Zar nije mudrije prihvatiti i povjerovati Gospodinu Bogu i spremati se, nego se zauvijek iznenaditi i život vječni izgubiti!?

Eto, zašto vas još jednom pozivam na vjeronauk odraslih! Prvi kršćani su prema sv. Luki: Bili postojani, tj. ustrajni, u nauku apostolskom, u lomljenju kruha, tj. svetoj misi i molitvama! Tražili su od apostola da im govore o Isusu i njegovu nauku! Tako su naučili, u to povjerovali i po tomu živjeli!

Kao što vidimo, vjeronauk za odrasle nije ni malo nevažan za život i naše spasenje. Zato ponizno pozivam svoje župljane, a vi ostali u svojim župama, budite postojani da što bolje upoznate sadržaj vjere, a onda da svi po tome živimo i vječni život postignemo!

Razgovor s mons. art. m. Josipom Miocsem, ravnateljem gimnazije i sjemeništa „Paulinum” u Subotici

Najvažnija je vjera i voljeti svoju Crkvu

Zv.: Nedavno ste proslavili zlatnu misu u vašoj rodnoj župi u Kuli. Puno je vremena prošlo od mlade mise. Kakvo je bilo ozračje u vašem mjestu i župi tada, a kako je danas?

Mons. Miocs: Kula je bila jedna od najbrojnijih i najaktivnijih župa u srednjoj Bačkoj do II. svjetskog rata. Za vrijeme rata, odnosno iza rata gotovo polovica vjernika je potjerana, pogubljena ili odnesena u logore (Nijemci, Mađari). Unatoč tomu, poslije II. svjetskog rata preostali žitelji, sve do devedesetih godina prošloga stoljeća, činili su dobru i jaku vjerničku zajednicu. Radi ratnih prilika i teškog ekonomskog stanja od devedesetih godina, vjernici su mahom odlazili i iselili bilo u susjedne države, bilo u zapadne zemlje. Tako je župa Kula postala prava dijaspora. Vjernici Hrvati su se naselili najvećim mahom poslije II. svjetskog rata i došli su iz Bosne i Hercegovine

kao radnici na poljoprivrednim zadrugama i tvornicama. Gotovo svi su stanovali u Novoj Kuli, a brojčano bilo ih je preko tisuću. Na svetu misu nedjeljama su dolazili u crkvu sv. Jurja i redovno im je čitano evanđelje, a zatim propovijed na hrvatskome jeziku. Na velike blagdane bile su uvijek posebne sv. mise na hrvatskom jeziku. Zbog rada devedesetih godina, nažalost, gotovo su svi otišli u Hrvatsku ili u svijet. Tako danas u Kuli ima malo Hrvata, a većinom žive u mješovitim brakovima. Sadašnji župnik, vlč. György Juhász, ipak nastavlja tradiciju još od prijašnjih godina, pa pod svakom misom moli i čita evanđelje na dva jezika, a na velike blagdane služe se sv. mise na hrvatskome jeziku. Može se reći da je ta mala današnja zajednica složna i bez obzira na jezik, drže svoju vjeru i posjećuju crkvu. Dolazim iz jedne ovakve zajednice, odnosno župe u kojoj sam se naučio suživotu s ostalima i da je najvažnija vjera i voljeti svoju Crkvu.

Zv.: Cijeli svoj svećenički život i rad posvetili ste odgajanju duhovnih zvanja. Koliko dugo ste rektor sjemeništa i ravnatelj gimnazije? Jeste li na početku svojih svećeničkih dana mogli pretpostaviti da će to potrajati cijeli život?

Mons. Miocs: Moj život prema svećeništvu započeo je u rodnom mjestu, konkretno u obitelji i u rodnoj župi. Potječem iz vjerničke obitelji u kojoj se redovito išlo na nedjeljnu svetu misu, a redovito sam išao na vjeronauk. U prvom razredu osnovne škole vjeronauk nam je predavao kapelan-vjeroučitelj, a od 1950. vjeronauk smo imali u dvorani tzv. male crkve. Bez obzira na politički pritisak, gotovo svi učenici pohađali su satove vjeronauka. U VII. razredu osnovne škole počeo sam razmišljati o svećeništvu, gdje bih nastavio svoje školovanje nakon osmoljetke. Sve ovo sam ispričao tadašnjem kapelanu g. Berecu i on mi je rekao: „Nemoj razmišljati, postoji jedna crkvena gimnazija u Zagrebu, najbolje da tamo ideš i nastavljaš svoje školovanje“. Nakon razmišljanja i dogovora s roditeljima otišao sam u Zagreb i ondje završio Nadbiskupsku interdijecezansku klasičnu gimnaziju. Poslije ispita zrelosti, biskup Matija Zvekanović neke je maturante poslao u Đakovo na daljnji studij, a neke zadržao u Zagrebu. Biskupa Pénzesa i mene dao

je upisati na Bogoslovni fakultet u Zagrebu gdje smo završili teološke znanosti. Nakon diplome, 29. lipnja 1968. zaređeni smo za svećenike. Od tada je prošlo točno pedeset godina i eto, niti sam ne vjerujem da sam postao zlatomisnik. U svom svećeničkom životu najprije sam služio kao bilježnik Biskupskog ordinarijata, zatim kao kapelan na kratko vrijeme u Bečeju, a tri godine u katedralnoj župi sv. Terezije Avilske. Već kao kapelan bio sam predavač glazbenoga odgoja u gimnaziji „Paulinum“ i voditelj sjemenišnog pjevanja. Usput sam završio glazbeni studij na Institutu za crkvenu glazbu sa stupnjem Artifex musicae. Nakon diplome biskup me je imenovao profesorom glazbe, za regensa chori u Sv. Tereziji i za koordinатора glazbenog života biskupije. U gimnaziji i u sjemeništu, uz mali prekid radi studija, predajem pedeset godina. Poradi ratnih prilika devedesetih godina, biskup Zvekanović me imenovao rektorom sjemeništa i ravnateljem gimnazije. Ove službe vršim do danas.

Jozesf Miocs je rođen u Kuli 1942. godine. Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju završio je na Šalati u Zagrebu. Bogoslovni

studij završio je na Katoličkom bogoslovskom fakultetu u Zagrebu 1969. godine. Za svećenika je zaređen u subotičkoj katedrali 29. lipnja 1968. godine. Sklonost prema glazbi naslijedio je od roditelja. Završio nižu glazbenu školu u Kuli te Institut za crkvenu glazbu i stekao zvanje Artifex musicae sacrae.

Ljubav prema glazbi stekao sam u obitelji.

Zv.: Kada ste prvi put osjetili ljubav prema glazbi?

Mons. Miocs: Ljubav prema glazbi sam stekao još u obitelji. Gotovo svi članovi moje obitelji voljeli su glazbu. Mama je bila dobra pjevačica, jedna teta je bila voditeljica crkvenog zbora, a druga teta voditeljica zbora Kulturnog društva u Kuli. Kod kuće smo imali nekoliko instrumenata pa sam već kao dječak probao svirati na njima. Uz osmoljetku pohađao sam i nižu glazbenu školu, a u Zagrebu sam nastavio svirati klavir i harmonij u gimnaziji na Šalati. Na bogosloviji je mo. Albe Vidaković primijetio da imam smisla i da volim glazbu te mi je dao savjete i upute kako bih se još tijekom studija mogao upisati na Institut za crkvenu glazbu. Na Institutu sam imao najbolje profesore, Anđelka Klobučara, Matu Leščana, dr. Đuru Tomašića, Anđelu

Rukavinu i s. Imakulatu Malinku. Moram priznati da su svi profesori bili vrsni stručnjaci i dobri pedagozi. Uz njihovu pomoć i ozbiljnom radom mogao sam završiti treći stupanj instituta s titulom *Artifex musicae*.

Zv.: S kojim ste se izazovima u prošlosti susretali kao profesor, rektor sjemeništa i ravnatelj Biskupijske klasične gimnazije „Paulinum“?

Mons. Miocs: S ozbiljnim studijem bogoslovije i dobrom glazbenom pripremom trebao sam preuzeti najprije dužnosti odgojitelja, zatim predavanje glazbenog odgoja i pjevanja, a kasnije i ravnatelja *Paulinuma*. Uz razne poteškoće, koje se javljaju u srednjim školama, uspio sam u svim razredima gimnazije uvesti glazbeni odgoj, voditi pjevanje, poučavati sviranje jer u to

Najviše me raduje to što je apsolutna većina *paulinaca* postala intelektualcima jer je svrha jedne gimnazije davati dobre temelje za daljnji studij. U tom smislu „Paulinum“ je ispred svih ostalih, jer je gimnazija dala mnoštvo svećenika, šest biskupa, đakone, kantore, vjeroučitelje, misionare, pravnike, liječnike, diplomate, itd.

doba nije bilo tko mogao doći poučavati u jednu crkvenu školu. Imao sam razne izazove i teškoće, ali uz Božju pomoć ipak uspio ostvariti vrijedne potrebne i nezaboravne rezultate.

Zv.: Danas, kada zastanete i sagledate svoje životno djelo, čime se najviše ponosite?

Mons. Miocs: Najviše me raduje to što je apsolutna većina *paulinaca* postala intelektualcima jer je svrha jedne gimnazije davati dobre temelje za daljnji studij. U tom smislu „Paulinum“ je ispred svih ostalih jer je gimnazija dala mnoštvo svećenika, šest biskupa, đakone, kantore, vjeroučitelje, misionare, pravnike, liječnike, diplomate, itd. Svi ovi pronose ime *Paulinuma* i opravdanost životnog djela biskupa Matije Zvekanovića, koje treba čuvati, podržati i upriličiti u vremenu u kojem živimo mi i potreba Crkve.

U suton

U suton, kada prve zvijezde
i prve gradske lampe sinu,
kad ljubavnik o dragoj sanja,
a pijanica o svom vinu –

Ja tiho hodam pored kuća
u kojima se svjetla pale;
sva zla, i nevolje, i sumnje
najednom budu posve male.

I smiješim se u meki suton,
od zapaljenih zvijezda svečan,
i osjetim dubinu svega,
i da je život vječan – vječan.

Dobriša Cesarić

Opomena

Čovječe pazi
da ne ideš malen
ispod zvijezda!

Pusti
da cijelog tebe prođe
blaga svjetlost zvijezda!

Da ni za čim ne žališ
kad se budeš zadnjim
pogledima
rastaj'o od zvijezda!

Na svom koncu
mjesto u prah
prijeđi sav u zvijezde!

Antun Branko Šimić

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Savjest 12.

*S mirnom savješću učinjeno,
Vama je milo. /O. Gerard, Theologia
pastoralis, 003442/*

Čovjekov odnos s Bogom ostvaruje se unutar konkretnog moralnog djelovanja. Kako u savjesti prepoznati da nam Bog govori? Bog je ljudskom biću dao sposobnost opažanja dobra, kao apsolutni zahtjev da se ono u činjenju i ostvari. Ljudski se čini ostvaruju u konkretnim situacijama u kojima čovjek razlučuje što je dobro, a što nije dobro. Bog nam govori u glasu savjesti. Savjest je mjesto susreta s Bogom. Bog je mjera i putokaz konkretnoga moralnog djelovanja čovjeka. Zadaća da se čini dobro utisnuta je u savjesti ljudskoga bića. Životne situacije u kojima se čovjek kreće i živi imaju odlučujuću ulogu. Situacije u kojima čovjek živi jesu konkretni ljudi, okolnosti i događaji, koji potiču čovjeka na ispravno djelovanje. Naša savjest kreće se u krugu naše ljudske slobode. Stoga je jako važno shvatiti kako čovjek shvaća i živi slobodu, koja savjesti omogućuje da se razvija ili da se deformira. Postavlja se i pitanje može li čovjek biti siguran u svoju savjest? Ako se savjest može i deformirati, može li ona biti posljednja mjera ispravnog djelovanja? Ako čovjek polazi od samoga sebe, u samome sebi traži uvjete za mogućnost sigurnosti savjesti, on se zatvara u samoga sebe. Kada dobro koje čovjek prepoznaje izvršava pred Bogom, onda može biti siguran u pogledu vlastite savjesti. Čovjek treba doći do toga da uoči što je dobro pred Bogom. To znači da u čovjeku bezuvjetna stvarnost dolazi do izražaja, koja mu otvara oči preko konkretnih zahtjeva i osposobljava ga za slobodu činjenja pred tom stvarnošću. Unutarnji poticaj savjesti da vršimo dobro, jest zahtjev Boga da se izvrši njegova volja. Situacija, okolnosti i događaji, iz kojih savjest crpi sadržaj zahtjeva, nalazi se u poslušnosti Bogu. Bog me okružuje, opasuje, stanuje u mojoj nutrini, govori mi, učini dobro, izbjegavaj zlo. Zašto činiti dobro? Zato što je Bog samo dobro, njegova svetost jest zahtjev za ostvarivanjem dobra, njegov glas. Od velike je važnosti za čovjeka da živi u neprestanom dosluhu s Bogom i njegovom voljom jer će samo tako

razumjeti dubinu smisla situacije i okolnosti u kojima živi i djeluje po savjesti. Djelovanje po savjesti u poslušnosti vjere u Boga, omogućuje čovjeku razvoj i iskustvo da je učinio dobro, da je izabrao dobro i da to dobro čini njegovu savjest mirnom.

Čovjek kao osoba jest biće koje posjeduje sebe, pripada sebi, raspolaže sobom, ali se nikada ne zatvara u sebe. Čovjek uvijek stoji u odnosu na drugoga. Pozvan je učiniti korak prema drugome. Ne može se ostvariti bez toga drugoga. Čovjek je biće odnosa, biće dijaloga. Čovjek se može susresti s drugim, sa stvarima i s Bogom. Ostvariti mogućnost vlastitog bića, shvatiti i prihvatiti svoju sudbinu, doći do jasnoće svoga bitka, događa se u susretu s drugim. Taj drugi jest Bog koji me stvorio i oblikovao na svoju sliku. Bog me je stvorio i povjerio meni samome. Iz njegove ruke prihvaćam svoj život, prihvaćam samoga sebe, ne samo u vlastitim činima, nego i u onome što čovjek može biti i što je u vjeri pozvan biti. Biti bogolik. Unutar čovjeka se stvara napetost između biti i željeti. Prihvaćajući sebe čovjek prihvaća i svoje slabosti. Treba naučiti da se u temeljima ljudskoga života ne može samo birati, nego se mora i prihvatiti cjelina. To je moguće uz pomoć vjere u Boga. Bog čovjeka ostavlja slobodnoga u načinu njegova postojanja i u isto vrijeme ostaje temelj ljudskoga bitka koji nosi i čuva njegovu slobodu. Čovjek u živom odnosu prema Bogu postaje nešto više i na drugi način on sam, nego kad je sam sa sobom. Što snažnije Bog svoju stvaralačku moć upravlja na čovjeka, to stvarniji postaje čovjekov ja. Što je Božja ljubav prema čovjeku obilnija, to potpuniji postaje čovjek u sebi samome. Kršćanski je Bog, Bog objave, Bog povijesti, Bog Isusa Krista, sam Isus Krist kao utjelovljeni Bog. To je Bog koji posve slobodno i samoinicijativno ulazi u ljudsku povijest, traži čovjeka, ne na silu, ostavljajući mu prostor slobode da na Božji dolazak odgovori s „da“, ili „ne“. Čovjek je pozvan od Boga da prihvati ulogu posrednika spasenja, Isusa Krista. Put koji ide preko Krista uključuje druge ljude.

Čovjek je pozvan prihvatiti druge ljude koje susreće na svom životnom putu. Bit kršćanstva je u traženju veze s Bogom u povezanosti s ljudima. Svaki je susret s drugim ljudima nositelj volje Božje. Riječ koja se objavljuje u Kristu postaje tek onda shvatljiva, kada prihvaćamo svoga bližnjega. Kršćanski Bog nije u osjećaju, nego u volji da drugome dajemo prostora da bude onakav kakav jest, da prihvaćamo drugoga čovjeka onako kako ga Bog prihvaća.

(nastavlja se)

23. prosinca

Sveta Viktorija

* oko 230 + 253.

Sveta Viktorija slavi se 23. prosinca kao djevica i mučenica. Tako njezin spomendan pada u vrijeme božićnih priprema. Kao i u slučaju drugih svetaca iz prvih stoljeća kršćanstva, i o Viktoriji se mnogo pisalo na temelju legendi. Zna se da je bila djevojka iz plemenite rimske obitelji. Kao mlada kršćanka odlučila je posvetiti se Bogu kao djevica. Kada ju je jedan rimski patricij pokušao zaprositi, odbila ga je. Zato je prosac dobio dopuštenje od cara, da je zatoči. Viktorija je podnijela velike muke prije nego što je ubijena i pokopana u jednoj špilji za vrijeme cara Decija (249. - 251.). Prema drugoj legendi, Viktorijini su roditelji bili ugledni i bogati kršćani, a živjeli su u Tivoliju pokraj Rima. Danas je Tivoli grad od preko 50.000 stanovnika i nalazi se oko 30 kilometara od središta Rima. Viktoriju su njezini roditelji odgojili u dubokoj pobožnosti. Gorjela je vjerom. Rimljani su i inače veliku pozornost polagali na odgoj djece. Zato su mnogi mladi kršćani nastojali živjeti savršenim kršćanskim životom. Nažalost većina poganske mladeži se odala neurednom, pa i nemoralnom životu. Uostalom, kakav bi se život mogao očekivati od muža i žene posrnutoga morala. Možda je upravo taj neuredan život bio poticaj mladim kršćanima da se sve više opredjeljuju djevičanski život.

Pobožna je djevojka željela živjeti u djevičanstvu, ali je popustila nagovaranju svojih roditelja, pa je obećala brak uglednom poganskom mladiću Eugenu. Spočetka se nadala da će ga privesti kršćanstvu. Viktorija je imala sestru Anatoliju, koja je odbila bogatu bračnu ponudu. Njezina je odluka u Viktoriji raspalila ljubav prema čistoći i odlučnost, da i ona odbije već obećani brak. Osim toga, Viktorija je doznala za prijašnji Eugenov život. Njegova su djela bila dostojna svake osude. Osim toga, bio je prevrtljive naravi i nasilan. Viktorija se prestrašila od same pomisli da s takvim čovjekom proživi ostatak svoga života. Rasprodala je svoju imovinu, a novac podijelila siromasima. Donijela je odluku da se nikako ne uda. Eugen je bio tim odlučniji da je uzme za ženu. Obećavao joj je popravak života, u što Viktorija nije mogla više vjerovati. U Eugenovom ponašanju je sve više izbijala njegova gruba i nasilnička narav. Počeo je prijetiti Viktoriji, mučio ju glađu sve dok Viktorija nije konačno odbila njegovu bračnu ponudu.

I Anatolija i Viktorija odlučile su svoj život posve posvetiti Bogu. Eugenova namjera da muči i ucjenjuje Viktoriju dosegla je vrhunac kada je kod gradskih vlasti isposlovao dopuštenje da je drži kao ropkinju na svome posjedu. S Viktorijom je bila i Anatolija. Ni na taj način

Eugen nije mogao prisiliti Viktoriju da se odluči za njega. Viktorija je zajedno s Anatolijom kroz razgovor i uvjeravanje postigla obraćenje slugu i čuvara na kršćanstvo. Anatoliju je njezin prosac odmah predao sudu te je osuđena na smrt, mučena i ubijena. Viktorijin odbijeni prosac, Eugen, njezino je mučenje nastavio još nekoliko godina. Čas je prema njoj postupao lijepo, čas ju je mučio u nadi da će na koncu ipak popustiti. Na koncu je shvatio da je sve uzaludno. Zato ju sam odveo pred zapovjednika tvrđave na smaknuće. Optužba je bila jedino to da je Viktorija kršćanka. Viktorija je u svojoj odluci ostala ustrajna sve do mučeništva, koje je radosno i ponosno prihvatila. Zanosila se vjernošću i ljubavlju prema svome božanskom Zaručniku. Zapovjednik tvrđave je za Viktoriju odredio mučenje, koje se završilo tako da je ubijena mačem. Legenda kaže da se njezin krvnik odmah razbolio od gube, te je šest dana kasnije umro u teškim mukama.

Posmrtni ostatci (svete moći ili relikvije) sv. Viktorije i Anatolije čuvaju se i časte u crkvi sv. Skolastike u mjestu Subiaco, a njihove se glave časte i čuvaju u crkvi svete špilje kraj Subiaca. Subiaco

je grad udaljen 70 kilometara istočno od Rima. Ima oko 9.000 stanovnika.

Vjernici su svetu Viktoriju odmah počeli štovati, pa je njezino štovanje u Crkvi vrlo staro. Valja spomenuti da je mnogo mučenika od 1. do 4. stoljeća za vrijeme rimskih progona kršćana upamćeno pod imenom Viktor. Među brojnim mučenicima bilo je vjernika čije se ime nije ni znalo. Takvima bi se na nadgrobnoj ploči uklesalo samo ime Viktor. Svetu Viktoriju umjetnici prikazuju s mačem, zmajem ili s bikom. Svetoj Viktoriji vjernici se obraćaju u vrijeme suše, da kod Boga isprosi kišu.

Ime Viktorija prema imenu rimske božice pobjede Viktorije znači pobjednica. U Bačkoj je to ime nosilo mnogo vjernica, a danas se rijetko čuje. Čuje se i u obliku Vita. U Hrvatskoj je ime Viktorija jedno je od češćih imena (među prvih 500). U Hrvatskoj, naime danas živi preko četiri tisuće osoba s tim imenom. Najpopularnije vrijeme kad su djeci davali ime Viktorija bilo desetljeće od 1929. do 1939. godine. Najmanje se to ime davalo djeci od 1957. do 1967. godine. Najviše osoba s imenom Viktorija živi u Zagrebu (preko 500), u Splitu i u Osijeku po sedamdesetak. I u Srbiji je ime Viktorija na 72. mjestu po učestalosti.

S Marijom kroz advent

Kako djeci približiti Marijin lik?

Za najmlađu djecu, koja se još uvijek upoznaju s Isusovim životom, lik Marije je posebno blizak i drag jer je ona Isusova mama, a posebno najmlađi znaju i osjećaju koliko je mama važna za njihov život, te kako je sigurno bila važna i za Isusa. Bit će im zanimljivo slušati pojedinosti iz njenog života poput posjeta anđela Gabrijela, odlaska u Betlehem, rođenja Isusa u štalici, potom bijeg u Egipt... Kroz biblijske tekstove, bojanke, crtane filmove ili našu interpretaciju, učeći o Mariji bit će bliže Isusu te će polako ulaziti u misterij njegova utjelovljenja. Govoreći o Isusovu siromaštvu možemo ih poticati na skromnost i darežljivost prema onima koji nemaju.

.....
 Neka nam je svima blagoslovljen
 advent, hod s Marijom prema Isusu, vri-
 jeme puno radosti i raznih aktivnosti kako
 na župi tako i u školi!

Djeci starije dobi možemo govoriti o Marijinom povjerenju u Boga, o njenom tako velikom „Neka mi bude po tvojoj riječi“ da je ni neizvjesnost svega toga što je očekuje nije moglo pokolebati. Čak ni onda kada su krenuli na popis stanovništva u već poodmakloj trudnoći, Marija je bila hrabra i puna povjerenja. Djeci bismo mogli staviti na razmišljanje preispitivanje vlastitih postupaka i odluka: donosimo li ih s povjerenjem u Boga i jesu li one u skladu s Božjim planom za nas; jesmo li poput Marije koja je spremna vršiti Božju volju ili tražimo svoje izgovore i svoje načine. Promišljajući o ovim stvarima tijekom adventa, djeci će Marija postati bliža, s težnjom da im postane uzor u vjerničkom životu i suputnica u svim životnim razdobljima koja će ih voditi bliže Isusu.

Za srednjoškolce bih predložila adventski hod s Marijom u molitveno-meditativnom ozračju; dnevno ili tjedno razmatranje nekog biblijskog citata koji govori o Mariji i njenom iščekivanju Isusovog rođenja. S obzirom na to da je ovo jako liturgijsko vrijeme, mladima je potrebno staviti do znanja da se onda i od nas očekuje malo više truda kako bismo ga mogli živjeti u punini te osjetiti potpunu radost adventskog hoda i božićnog vremena. Hodati s Marijom: pitati se kako se ona osjećala u trenutcima iščekivanja Isusova rođenja, koje su je stvari mučile, kako ju je vjera nosila te što to meni može pomoći u mom životu: u mom odnosu prema učenju, radu, prema blišnjima, prema mojoj budućnosti.

Pred nama je advent, razdoblje intenzivne priprave za najradosniji kršćanski blagdan – Božić. Na Katehetskoj stranici pokušavamo uvijek dati nekoliko ideja o praktičnom radu s djecom i mladima, kako bismo ih poučavali u vjeri i kako bismo im omogućili potpunije iskustvo vjere i zajedništva s Crkvom. Listajući prethodne *Zvonike* iz adventskog perioda u kojima smo već pisali o raznim priredbama (Materice, Oce, Božićna priredba pred polnoćku), o djeci tako dragim adventskim svecima (sv. Nikola, sv. Barbara, sv. Lucija), zornicama, adventskim kalendarima koji se mogu napraviti kod kuće, u školi ili u župi, malim zadatcima koje svakodnevno mogu/trebaju obavljati, učinilo mi se kao da smo već sve rekli. Većinu ovih aktivnosti imamo svake godine, ali jasno nam je da se uvijek događaju na drugačiji na način, te da su za nas opet nove i plodonosne jer smo stariji, drugačije mislimo, osjećamo, živimo. No, ipak da nam ovaj adventski hod ne bude kao i svake godine, mogli bismo ga ovaj put posebno živjeti s Marijom.

I „novi čovjek“ u Kristu može sagriješiti

započeti novi život u Bogu, bez obzira na osobnu prošlost i bez obzira na obiteljsku prošlost. Prema tomu, bili svjesni ili ne grijeha svojih predaka, odlučujemo o svojoj sudbini i sreći. Ne može nam naslijeđeni grijeh od predaka uzrokovati životne nedaće i umanjiti slobodnu volju do te mjere da se određenim grijesima ne možemo oduprijeti.

Grijesi obiteljskog stabla i životne poteškoće

Jedino opravdano pitanje vezano za „grijehe obiteljskog stabla“ je sljedeće: mogu li grijesi koje su učinili preci stvoriti određene duhovne probleme potomcima?

Grijeh sam po sebi narušava čovjekov odnos s Bogom, ali on kao posljedicu ima i narušene odnose među ljudima. Nekada tako narušeni odnosi mogu trajati generacijama i prerasti u svojevrstne „strukture grijeha“. Osoba koja se rađa i odrasta u takvom okruženju, nažalost, bez svoje krivnje ulazi u situaciju u kojoj

osjeća njezinu teškoću. Svatko se od nas nažalost osvjedočio o slučajevima zavađenih obitelji, supružnika, rođaka i sl. Nekada strukture grijeha ne moraju biti jasno vidljive. Na površini izgleda da sve dobro funkcionira, ali u sebi ljudi su duboko ranjeni. Neki grijesi koje čovjek učini imaju vidljive izvanjske posljedice. Neki grijesi mogu ostati nepoznati drugim ljudima. Ali ipak, i jedni i drugi uništavaju odnose. Svaki svjesno počinjeni grijeh narušava duhovnu blizinu među ljudima i utječe na čovjekov odnos prema drugima.

Ako „grijehe obiteljskog stabla“ shvatimo u takvom smislu, tj. da se osoba bez svoje krivnje može roditi i odrastati u odnosima koji su poremećeni i teški, u tome nema ništa neobično niti sporno. Jasno je da će

takvo ozračje utjecati na razvoj osobe i na popravljanju odnosa treba neprestano raditi. Koliko mi je poznato, velik broj molitava za „ozdravljenje obiteljskog stabla“ sastoji se upravo u tomu da čovjek oprost i moli za svoje pokojne, što se ni na koji način ne protivi kršćanskom pozivu da obraćenje, pomirenje i molitvu. Štoviše, gledano samo s psihološkog aspekta jasno je da okolina u kojoj odrastamo bitno utječe na formiranje osobnog identiteta, pa i stava o vjeri i odnosa prema Bogu. Veliki broj psihoterapeuta koji nemaju nikakve veze s vjerom također istražuje obiteljsku situaciju osobe (i više od jedne generacije), da bi mogla bolje otkriti narušene relacije i probleme s kojima se suočava pojedinac.

U sljedećem broju: *Molitve za „čišćenje“ obiteljskog stabla*

Ovaj članak nastavak je onoga iz prošlog broja *Zvonika* koji sam naslovio: Mogu li nas grijesi predaka „onečistiti“? U nastavku članka pokušat ću razjasniti još neke važne stavove Crkve o ovoj aktualnoj tematici.

Svi kršćani, svi „novi ljudi“ u Kristu imaju iskustvo osobnoga grijeha. Dakle, čovjek i nakon krštenja i krizme ipak može sagriješiti i griješi. To proizlazi iz tvrdnje Katekizma da je čovjek i nakon krštenja pozvan na rast i na borbu. Njegov ljudski razvoj se ipak odvija u „palom svijetu“ i u nesavršenom ljudskom tijelu. Međutim, to ne znači da su te životne teškoće rezultat prokletstva koje je na njega prešlo iz ranijih generacija. Ne možemo svaki problem u životu objasniti nekom greškom predaka što pojašnjava Ivan evanđelist: *Prolazeći ugleda čovjeka slijepa od rođenja. Zapitaše ga njegovi učenici: „Učitelju, tko li sagriješi, on ili njegovi roditelji te se slijepe rodio?“ Odgovori Isus: „Niti sagriješi on niti njegovi roditelji, nego je to zato da se na njemu očituju djela Božja (Iv 9,1-3).*

U konkretnom slučaju, čudesnim ozdravljenjem slijepca od rođenja, Bog se proslavio po bolesti koju je taj čovjek trpio. Svatko se od nas može prisjetiti nekog čudesnog ozdravljenja ili čudesne strpljivosti bolesnika po kojima se proslavilo i slavi se Božje sveto ime.

Grijesi predaka ne umanjuju slobodu i odgovornost

No postavlja se pitanje što je s posljedicama grijeha roditelja ili bilo koje odgovorne osobe za druge osobe kad se ne radi o nasilju ili zlu koje su izravno nanijeli djeci, kad se radi o „potajnim grijesima“ za koje možda nitko ni ne zna? Može li grijeh roditelja utjecati na život njihove djece?

Volim davati jasne i konkretne odgovore na postavljena pitanja. Valja reći da prema nauku Svetoga pisma i Crkve nitko ne može počiniti grijeh bez osobne slobode i svijesti. Dakle, ne možemo reći da je netko zao čovjek i da griješi zato što su sagriješili njegovi roditelji, njegovi preci. Svaki čovjek u svakom trenutku ima šansu

Čekajući Onoga koji dolazi...

Dragi čitatelji!

Osjećate li se nekad sami, jako sami? Slabi i bespomoćni? Neadekvatni za djela koja se od vas očekuju? Lijeni i preumorni, nesvjesni razlikovati to dvoje? Tužni jer Boga svim srcem, svom dušom i svim umom ljubite, ali ni zrno od „sve snage“ – nemate?

Očajni jer takvi i sebe prestajete voljeti, pa kako tek bližnjega ljubiti i to – kako je nas Isus ljubio? Bezvrijedni i nevjerni... Izvrsno! Sad je vrijeme da SVE MOŽETE U ONOME KOJI VAS JAČA! Bezvrijednima sama sebe daje i k sebi uzdiže, nevjernima pomaže nevjeru. On. Gospodin naš, mili Bog. Otac nježni. Isus milosrdni. Duh živi. Gospodin kojeg čekamo, primamo i od koga živimo.

(lvh)

Priča jednog „palčića“ Benjamina*

Moja priča počinje krajem srpnja 2013. godine...

Tata je došao doma s euharistije i čekao mamu da se vrati s posla kako bi joj rekao jako važnu vijest! Mama je stigla, a tata je s vrata galamio da više nikad mama radi posla ne smije izostati sa zajedničke mise jer ga je Riječ probola „Gdje ti je žena?!“, dalje nastavlja i ne da da ga mama prekida: „Gospodin kaže da ćeš iduće godine prije nego stigne roditi sina!“

Mama se grohotom nasmijala: Što ti je čovječe?! Ali nije znala što je Gospodin za nju priredio. Na dan kad sam čarobno nastao otvorili su ponovno Riječ: Predvodit će ih najmanji među njima, a zvat će se Benjamin. Mama nije znala što to znači, osim što je gajila želju da rodi prirodno jer moj brat se nije rodio prirodnim putem. Moja priča počinje po vjeri mog oca i majke koja ga je povremeno slušala i upijala od njega.

Desetak dana kasnije mami se kava nije sviđala. Ja sam joj potihom rekao da je ostavi jer – stižem ja! Termin mi je bio 5. 5., don Pšemek se radovao da se rodim na njegov rođendan, a tata na njegov. To nije bio naš plan, moj i Gospodinov.

Oko ponoći 30./31. ožujka mama je razgovarala sa sestrom iz zajednice iz Splita i kazivala da ću se zvati Marko jer je tamo negdje i termin, no ona joj je proročki odgovorila da dan ima 24 sata, da je Gospodin vjeran. I doista, bi tako.

Jedan detaljić sam vam prešutio, a to je bijela golubica koja je došla mami na prozor tri dana ranije, a u

trenutcima njenog očaja i padanja. Rekla je: „Vjeruj meni, sve će biti dobro“. U rano jutro tata je otišao na posao, pješice, kako to voli, ni ne očekujući da će se vraćati doma čim sjedne na onu svoju uredsku stolicu. Najprije je mislio da se majka šali, a onda je shvatio da nije šala.

I tako 5 tjedana ranije, a na sam dan sv. Benjamina, rodio sam se ja. Benjamin. Najmanji od četvorice nas braće. I doista, predvodio sam ih, i druga dva su rođena prirodno. Živahan sam četverogodišnjak. I jako svojeglav. Ali Njegov plan. Zato moja mama najviše voli citat sv. Jeremije: *Prije nego što te oblikovah, ja te znadoh....*

Ma, znate i sami! Ako nikada, baš tada je moja mama bila blažena.. Jer On, Gospodin, govori i čini.

**(S nama podijelila – mama Irena)*

„palčić“ – ime od milja za prijevremeno rođene bebe, nedonošćad

Tegla pekmeza

Jedna baka je na blagajni velike samousluge na redu za platiti. Iza nje u redu stoji mlađa žena s nestašnim sinom od 9 ili 10 godina. Sin stalno gura majčina kolica koja već 5-6 puta udaraju baku po nogama. Baka se okrene dječaku i zamoli ga da ju prestane udarati. Budući da je mali nastavlja udarati, baka se okreće njegovoj majci i kaže: *Zar ne možete vašem sinu reći da me ne udara?* Mlada gospođa, bez uzbuđenja – hladno odgovara: *Ne! Moja metoda odgoja mu dopušta slobodu raditi što god želi, sve dok do njegove svijesti ne dođe da to što radi drugima – ne valja. Znanstveno je dokazano da je ta metoda daleko učinkovitija!*

U redu iza žene s djetetom stoji momak od nekih 20 godina, koji sve to pažljivo sluša, a u ruci drži teglu pekmeza od crvenog ribiza. Kada je dama završila objašnjenje metoda odgoja, on otvori poklopac od tegle i mirno istrese cijelu teglu pekmeza mladoj ženi na glavu. Sva bijesna, izvan sebe, žena se okrene mladiću, a on hladnokrvno odgovara: *Znate, gospođo, ja sam odgajan slobodno, baš na isti način kao i vaš sin. I evo, vidite rezultat! Starica se veselo okrene blagajnici i kaže: Molim Vas, stavite ovu teglu pekmeza na moj račun!*

(autor nepoznat)

Advent u obitelji

JOŠ JEDAN
ADVENT –
BAŠ ZA NAS!

Pitali smo djecu što treba pripremiti za advent. Po njima, potrebno je:

1. adventski vjenčić sa svijećama – „DA SE MOLIMO I BROJIMO NEDJELJE DO BOŽIĆA“;

2. adventski kalendar – „TO JE USTVARI KALENDAR ZA ZORNICE, MOŽE U OBLIKU JELKE, A VAŽNO JE DA PIŠU BROJEVI DO BADNJEG DANA, A TO JE 24.12.“;

3. spremanje kuće – „DA ISUSU BUDE ČISTO, TOPLO, LIJEPO I UGODNO KOD NAS!“;

4. darovi – „POŠTO JE ISUSOV ROĐENDAN, POKLONI SU ZA ISUSA. NJEMU TREBA DATI DAR, A MI DARUJEMO JEDNI DRUGIMA JER JE ISUS U NAMA SVIMA. DALI BISMO MU SVOJE SRCE, ALI SMO MU VEĆ DALI PROŠLE GODINE. TO I SPOMINJEMO NA

MISI: „Gore srca! - Imamo kod Gospodina!“ ZATO ČEMO DAROVE DAVATI SVIMA OVE GODINE. CIJELI ADVENT TREBAMO PRAVITI DAROVE I PEĆI KOLAČE!“;

5. slatkiši (bomboni) uz molitvene kartice (svaki dan adventa jedna molitva) – „DA SE LAKŠE PROBUDIMO ZA ZORNICU“.

Kada bismo sami sebe pitali, možda bismo najradije zamislili snježnu idilu šumske ili planinske kolibe, dok snijeg savršeno tiho pada, nakon prekrasne božićne mise u toploj, mirisnoj, savršeno čistoj i urešenoj kući, još samo da anđeli (molim tiho!) lete zrakom. Ako Bog da, neka bude tako, ali gledajmo advent i Božić (I) očima bližnjih.

(Obitelj Huska - skupa)

Po imenu te zazvah

ZNAKOVITA I LIJEPA BIBLIJSKA
IMENA ZA DJEČAKE

1. Noa – utjeha, oslonac (imendan 10. 11.)
2. David – voljeni, ljubljani, dragi (imendan 29. 12.)
3. Benjamin – sin moje desnice (Jakovljevi sin Benjamin nije u kalendaru, pa se imendan slavi 31.3. - sv. Benjamin đakon)
4. Emanuel – Bog s nama (imendan 26. 3. – Emanuel mučenik)
5. Mihael – tko je kao Bog (imendan 29. 9.)

6. Natanael – dar od Boga (imendan 24. 8.)
7. Gabriel – Bog je moja snaga (imendan 29. 9.)
8. Šimun – onaj koji sluša (Starac Šimun - 8. 10., sv. Šimun apostol - 28. 10.)
9. Danijel – Bog je moj Sudac (imendan 21. 7.)
10. Adam – crvena zemlja (Adam i Eva – 24. 12.)
11. Jona – golubica (imendan 21. 9.)
12. Toma – blizanac (imendan 3. 7.)

...I ZA DJEVOJČICE

1. Noemi – moja slatkoća (budući da je u kalendaru nema, sve Noemi svoj imendan slave na Sve svete)
2. Rahela – ovca (imendan 11. 7.)
3. Tamara – palma (imendan 1. 9.)
4. Sara – kneginja (imendan 9. 10.)

5. Debora – pčela (ime nije u kalendaru, ali je neki ipak stavljaju 21. 9.)
6. Rebeka – ona koja spaja ljude (imendan je 23. 9.)
7. Suzana – ljiljan (imendan 11. 8.)
8. Magdalena – iz Magdale (imendan 22. 7.)
9. Marta – gospodarica, vladarica (imendan 29. 7.)
10. Lidija – žena iz Lidije (imendan 3. 8.)
11. Elizabeta – Bog je savršenost (Elizabeta, majka Ivana Krstitelja, u kalendaru je 5. 11., dok sv. Elizabetu Ugarsku slavimo 17. 11.)
12. Mirjam – gospođa, uzvišena/ona koju Bog ljubi (Osobe koje nose Marijino ime slave imendan na jedan od mnogih marijanskih blagdana, uglavnom odabirući onaj koji je najbliži datumu rođenja).

Prema: Miodrag Vojvodić (Bitno.net)

Nestrpljivost

Često nam se zna dogoditi da moramo čekati na red u trgovini, banci, pošti... Uglavnom smo nestrpljivi, nervozni, često nam se žuri. Nestrpljivo čekamo da se red ispred nas brzo raščisti kako bismo stigli na red. Način života veoma je brz, nestrpljivost je konstantna. Znamo biti nestrpljivi kada nešto očekujemo, dar ili neku osobu. No, uskoro za nas počinje vrijeme nestrpljivosti. Počinje advent. Jedno djetesce treba doći na svijet, a usput nas je on sve otkupio. Pa tko ne bi bio nestrpljiv vidjeti ga i pronaći?! Malo djetesce, tako blizu, a tako daleko, a mi još više nestrpljivi. No, dok ga nestrpljivo očekujemo valja se pripremiti. Ne lijepom odjećom i frizurom nego dobrom ispovijedi i čistih srdaca. To će biti najveći dar za malog Isusa. Tada će i Isus biti nestrpljiv i radosno nas čekati. Danas smo isto nestrpljivi. I sutra ćemo biti. I dalje čekamo. I kada ovo pročitamo i dalje ćemo živjeti brzinom svjetlosti. No, hoće li nestati nestrpljivost i hoćemo li stati u mjestu kada dođe mali Isus?

Larisa

Šesti Hollywin u Subotici

Šesta po redu „Noć svetaca“ održana je 31. listopada u Hrvatskom kulturnom centru „Bunjevačko kolo“ u Subotici. Ova noć svetaca bila je posvećena sv. Tereziji Avilskoj, zaštitnici subotičke katedrale i grada Subotice u godini Zlatnog jubileja osnutka Subotičke biskupije. Prostrana dvorana Centra bila je pretijesna za sve koji su željeli biti sudionici ovogodišnje noći svetaca. Brojna publika, osim što je željela počastiti svoju nebesku Zaštitnicu, željela je očitovati i svoj prkos protiv Noći vještica.

Na početku večeri karmelićanin, **o. Zlatko Žuvela** iz somborskog karmelićanskog samostana, govorio je o karizmi karmelskog reda kao i o životu i djelovanju sv. Terezije Avilske. Djeca i mladi iz više subotičkih župa izveli su igrokaz „Vaša sam, za Vas sam rođena“ koji je napisala **s. Petra Mirjam** od Božje Prisutnosti iz Karmela Božanskog Srca Isusova iz Hrvatskog Leskovca. Tekst je obradila i režirala **Nevena Mlinko**, glazbu je birao **Darko Temunović**, a scenografiju je radio **Kristijan Milanković**. Voditeljica programa bila je **Katarina Piuković**, za razglas se pobrinuo **Novica Miljački**, a dizajn plakata napravio je **Marko Konkolj**. Habite za predstavu iznajmile su sestre karmelićanke iz

Đakovačke Breznice. Organizaciju programa pomogla je župa Marija Majka Crkve, a kostime su posudile župe sv. Roka i Isusova Uskrsnuća.

Igrokaz prati život sv. Terezije Avilske od njezina djetinjstva pa do početka reforme Karmela koji su djeca i mladi izvrsno dočarali svojom izvedbom u, također, vrlo zanimljivoj scenografiji. Vjernici grada Subotice ponosni su i raduju se što su se i ove godine u toj noći pridružili brojnoj djeci i mladima diljem R. Hrvatske koji su također častili svece i odupirali se „vješticama“.

Tereziju Avilsku glumile su (u različitim razdobljima njezinog života): **Antonija Kujundžić**, **Katarina Ivanković Radaković** i **Larisa Skenderović**.

Terezijinog oca, don Alonsa igrao je **Vedran Peić**.

Terezijinu braću Roddriga i Antonia: **Pavao Piuković** i **Kristija Matković**.

Avilske žene: **Lucija Ivanković Radaković**, **Ana Piuković** i **Nataša Stipančević**.

Liječnike su igrali: **Sladjan Bošnjak**, **Ivan** i **Petar Huska**.

Časne sestre su bile: **Josipa Ivković** i **Marija Piuković**.

Za scenu su se brinuli: **Matija Sekereš** i **Josip Šarčević**.

A. A.

Kamo idemo?

Put do nebeskog kraljevstva je težak. Karta za nebo mnogo košta, teško ju je nabaviti. Ali, budemo li smjerno živjeli na zemlji dobit ćemo kartu za prvi red, za *ekstra klasu*.

Živimo u sve ubrzanijem vremenu. Pritišću nas brige, problemi. Kušnji ima sve više i vremenom su sve teže. U svoj toj životnoj utrci, za kako mi kažemo često – „bolji život“, treba se zaustaviti i zapitati – „Kamo idemo?“

Svatko od nas suočava se sam sa sobom i traži „mjesto“ koje će ga potpuno ispuniti. Najčešće se čovjek koji ima mnogo „tereta na duši“ zna upitati – kamo idem?! Cijeli život tražimo neke putokaze. No, usred općeg kaosa u današnjem vremenu često ne možemo razdvojiti dobro od lošega.

Zasigurno idemo k svršetku. Svjesno ili nesvjesno. Moramo biti svjesni da prikupljanje blaga na zemlji ne znači ništa za naš vječni život. Bit će nam dobro u ovom prolaznom, zemaljskom svijetu. Ugodno ćemo živjeti, nećemo brinuti što ćemo pojesti ili obući. No, jesu li takve brige uopće opravdane? Isus nam je jasno rekao da

se ne brinemo za sutra. Da naš Otac nebeski zna što nam treba i da će nam dati, u pravi čas. Ali često zaboravljamo na te Isusove riječi, na to obećanje. Zgrčemo blago na zemlji. A što je s našom dušom? S čistoćom naše duše, dobrim djelima, milosrđem, odnosom s Bogom?! Zaboravljamo se „očistiti“ od grijeha, ići na mise, pomoći drugome, moliti. Pogled nam je zamagljen, opterećeni razum i duša, otvrdnulo srce.

Moramo biti mudri da bismo spoznali što nam je činiti. *Riječ* nam daje putokaze. Molitva, otvoren i iskreni odnos s Bogom, razgovor s Bogom. I tada ćemo spoznati da trebamo skupljati blago za nebesa, za kartu u jednom smjeru, bez povratka. Idemo k nebeskom kraljevstvu. Proći ćemo sud, a ovaj svijet već sada nestaje, prolazi. Neće biti boli i tuge tamo kamo idemo. Problema, užurbanosti. Tamo kamo idemo bit će samo radost.

Jelena Pinter

Draga djeco,

pred nama je advent ili došašće. Na razne načine pripremamo se za Isusov rođendan, pa bi najbolje bilo da onaj duhovni bude na prvome mjestu. Stoga pođimo na zornice, uhvatimo ritam ranog ustajanja, revnosti, discipline, rada, ali i duhovnoga rasta koje nam zornice pružaju. U adventu je uvijek puno i drugih događanja, pa se potrudimo biti prisutni svuda, na brojnim nastupima, božićnom koncertima, ali i spremite svoj dom i svoje srce za rođendan najdražeg prijatelja! Tu je i sv. Nikola koji će vas sigurno obići, zato očistite cipele te i njega obradujte nekim stihom ili pjesmicom. Upalite svijeće dobrih djela i dočekajte Isusov rođendan kroz četiri tjedna koja su pred nama!

B	K	E	Ć	Š	A	Š	O	D	I	V	O
O	A	J	I	L	I	C	I	S	S	I	L
G	T	C	A	N	I	S	O	R	P	P	T
A	A	C	I	N	E	Č	U	M	D	E	E
Ć	K	Z	V	N	I	Ć	A	E	J	J	J
Š	O	I	U	T	T	R	E	I	E	I	V
A	M	S	S	K	E	I	V	J	V	L	S
Č	B	U	V	J	A	K	T	A	I	S	L
O	E	S	V	U	I	R	C	Š	C	V	I
D	I	O	K	L	E	C	I	J	A	N	S
O	P	Š	E	N	I	C	A	S	J	Z	A
H	K	R	Š	Ć	A	N	K	A	J	A	R

SV., BOG, ISUS, RAJ, VID

DOŠAŠĆE, KRŠĆANKA, MUČENICA,
DIOKLECIJAN, KATAKOMBE, OČI,
HODOČAŠĆA, PROSINAC, PŠENICA,
RELIKVIJE, SICILIJA, DJEVICA,
SIRAKUZA, VJERA, ZAŠTITNICA,
SLIJEPI, SVJETLO, SVIJEĆE,

SVETI NIKOLA

PRIJE PUNO GODINA ŽIVIO JE SVETI . POMAGAO JE LJUDIMA, A POSEBNO

SPASIO JE TRI TAKO ŠTO IM JE DAO PO VREĆICU

NIKOLA JE JEDNOM PLOVIO NA . MORE JE BILO NEMIRNO.

ON SE ISKRENO , MORE SE SMIRILO I MORNARI SU SPAŠENI.

NIKOLA JE BIO BISKUP. ZATO NA GLAVI IMA BISKUPSKU A U RUCI .

1. SPOJI SLIKU I RIJEČ.

BROD

KAPA

ŠTAP

2. ŠTO JE NA SLICI? NAPIŠI NA CRTE.

SVETI N _____

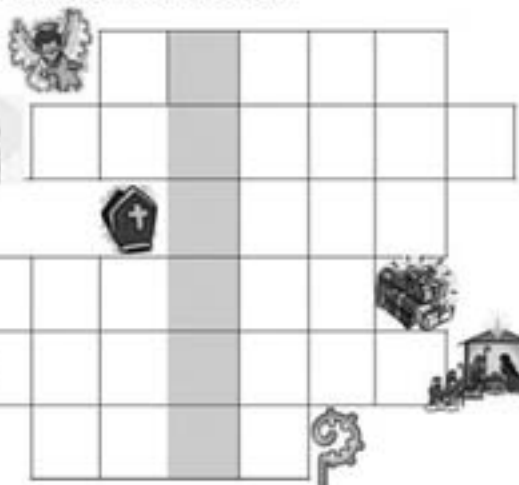
Z _____

V _____

3. RIJEŠI LABIRINT.

3. RIJEŠI KRIŽALJKU.

IME _____ PREZIME _____ I. _____

sastavila i posložila Sanja S., sličice pronađene na internetu <http://vjeronaučni-portal.com>

Znate li čekati?

Moja klijentica ne može više izdržati usamljenost u braku. Njen suprug se povlači, zatvara u sobu i ne komunicira. Problem u njihovu odnosu je što je ona mislila da se vole, ali suprug je čini se više volio alkohol. Znao bi napraviti dobru atmosferu da bi svoju suprugu na nekoj razini „umirio“, a onda bi posegnuo za dozvolom da prijeđe granicu i ponovno se poveže s kavanom. I tako u nedogled. Ovakve amplitude trajale su nekoliko godina, a onda je žena odlučila potražiti pomoć. Osim što je po prvi puta razmatrala opciju o razilaženju, usudila se i definirati pod kojim uvjetima bi ovaj brak imao smisla. Onda kada bi se prestala osjećati nevažnom, ignoriranom i usamljenom. Također, ukoliko bi njen suprug počeo razgovarati. Sve je to već pokušavala, ali nailazila bi na hladno odbijanje, negiranje i čak otvorene prijetnje da slobodno krene ukoliko nije zadovoljna.

U drugom jednom odnosu na seansu je došao čovjek koji je tražio pomoć za svoju suprugu koju želi napustiti jer po njegovim riječima njihovo zajedništvo više nije imalo smisla. On, kronični bolesnik, iako liječnik i stalno na poslu, a supruga u poslu i kod kuće s dvoje male djece, bivala je sve nervoznija i nezadovoljnija. Predbacivanja su bila učestala. Jedino što je u svom izvješću uspio minorizirati jest njegova paralelna veza, kao i to da radi toliko da se kući uglavnom vrati prespavati.

Izazovi ove vrste zahtijevaju od klijenta da sagleda pravo stanje stvari, što ni malo nije jednostavno ukoliko osoba njeguje jednu vrst kognitivne disonance. Ovaj fenomen je u psihologiji poznat kao trenutak u komu osoba i pored određene situacije ili uvjerenja koje je demantira, uporno želi vjerovati ono u što je sebe uvjerala. Ova vrst iskrivljenja onemogućava osobi primijetiti još po neku opciju kao potencijalni ishod dane situacije.

U prvom slučaju, razgovarajući sa ženom, podsjetili smo se potencijalnih snaga koje ovaj brak imao neposredno prije krize, kao i dobrih strana njenog supruka.

Prvi put počela je njegove vrline sagledavati nekritički, tj. koliko-toliko ih priznavati. S druge strane, definirala je mogućnost da se pozabavi svojim životom iako je u braku, i okrene su unaprijeđenju vlastitih realnih želja, a koje nisu nužno vezane za supruga. Da bismo bili zadovoljni u nekom odnosu, moramo najprije naučiti biti zadovoljni sobom, a to nije lako ukoliko smo fokusirani isključivo na drugoga. Stoga se okrenula čitanju, susretu s prijateljicama, i po nekom lijepom putovanju. Također, najavila je svom suprugu kako više ne želi živjeti brak u kojemu se osjeća kao da su cimeri, a ne i emotivno povezani. Nije puno predbacivala, niti „talasala“. Uputila ga je na stručnu pomoć. Iako je u početku negirao da mu je potrebna, u jednom trenutku prihvatio je mogućnost da nešto promijeni.

S druge strane, osoba koja je došla na terapiju jer joj je suprug zakazao seansu želeći da se što bezbolnije povuče iz braka, navodno brinući o njoj, ispričala je svoju stranu priče. Sagledavala je svoje strahove i napetosti koji su davali napeti ton ovom odnosu. Uslijed muževljeve bolesti, hospitalizacija, i njene stalne skrbi za malu djecu, bez pomoći djedova i baka u velikom gradu, bivala je konstantno iscrpljena. U ovakvim kontekstima osobe trebaju naučiti da su razvojne faze obitelji, osobito obitelji s malom djecom, ma kako djelovale idilično, i te kako zahtjevne i stresne, osobito kada oboje supružnika radi. Ono što najviše trpi u ovom kontekstu jest partnerski odnos. On se na trenutke nekako potpuno zahladnio i gotovo da je nestao. Kada nema zajedništva, osoba je sklona vjerovati da nema ni ljubavi. Uslijed toga, sasvim je logični i prvi impuls jedne strane, a to je želja za povlačenjem i završavanje tog odnosa. Ipak, logično, ne mora nužno biti i točno. U oba ova slučaja imamo primjer da je strana koja je bila pomalo svjesnija, dopustila sebi da sačeka. Osoba koja je odlučila da ne ubrzava proces raskida, već da se zaustavi. Kada je nekom loše on se mora zaustaviti, disati duboko... Nije se lako zaustaviti u bescarinskoj zoni, niti biti u tunelu za koji ne znamo koliko je dugačak. Biti na putu, ukoliko ne vidimo ishod. Tu nastupa nešto treće. To je vjera dvije osobe da se veza ili odnos može rehabilitirati. Da se odnos može obnoviti tako što ćemo najprije u tišini, a onda polako i bez napada početi govoriti možda o sebi, ili kako se osjećamo. Ne moramo predbacivati drugome, već govoriti kako neke stvari doživljavamo, što smo mislili ili bismo voljeli. Na to svakako imamo pravo. I tada se događa nešto što je davno napisala spisateljica Vesna Krmpotić: *I dvoje povrijeđenih legli ranom na ranu, i rane nema. I rane zaista nema.*

Blizu je Gospod naš, blizu je naše spasenje

U adventu svi bismo htjeli biti nekako otvoreniji, radosniji, čak i bolji. Nastojimo u sebi stvoriti jednu uzvišeniju, blagdansku atmosferu. Ali u dubini naše duše u stvari smo opterećeni, duboko ispod površine pjesmica i ukrasa, spremanja i blagdanskijh objeda kriju se umorene i izranjene duše. Zaokupljeni samim sobom, ispraznostima koje nam nudi ovaj svijet, izranjeni uvredama koje su nam nanijeli naši bližnji, razočarani izvršavamo naše svagdašnje poslove i možda ni ne znamo ili pak namjerno ne želimo prihvatiti. Ipak, Bog koji ispituje srca, koji ima uvid iza zastora, dobro zna i poznaje našu bijedu i naš jad.

Vrijeme došašća zapravo je vrijeme pripreme; da bismo malo kopali u sebi, i to baš do onoga čega se sramimo, čega skrivamo, čega bismo željeli da nema u nama. Samo ona duša koja je susrela svoj jad, koja je prepoznala svoju izgubljenost, bijedu, koja je uvidjela svoje granice, uistinu samo ta duša može iskreno zavapiti Bogu. To je krik iz dubine, preplašeni krik za spasenjem: Bože spasi me!

U adventu ljudski rod s Adamom vapi i više za Spasiteljem, za onim koji nam je obećan! Samo bolesnik zna uistinu cijeniti zdravlje, samo grešnik zna koliko mu znači Bog koji spašava. Bože potreban si nam! Dođi Gospode! I u ovoj, još mračnoj atmosferi, prije zore, polako nam sviće novi dan, svjetlo.

Došašće je milosno vrijeme koja se ne želi igrati s našim osjećajima, već više djeluje na naš um, potiče nas

Vrijeme došašća zapravo je vrijeme pripreme; da bismo malo kopali u sebi, i to baš do onoga čega se sramimo, čega skrivamo, čega bismo željeli da nema u nama.

na razmišljanje. Što zapravo znači utjelovljenje? Jesi li svjestan veličine tog događaja? Nažalost, puno puta nam je dosta nekoliko ukrasa i pjesmica da bismo se ganuli na jednu večer, ali ne postajemo bolji. To nije Božić! Božić je utjelovljenje Boga! Božić nije blagdan obitelji, samo ukoliko se Bog rodio u jednoj obitelji. Nije ni blagdan ljubavi, već blagdan Boga, koji je sama Ljubav!

U vrijeme došašća valja nam sjesti i razmišljati. Zamisli – mališan od tri godine, zove se Isus, tapka tamo-amo po sobi, dok mu majka sprema ručak. Odjeća mu skoro veća od njega, nožice bose, šeće oko stola i ponekad pogleda na svoju majku, a kad im se pogledi sretnu slatko se nasmije i nastavlja dalje svoju igru. Vjeruješ li da je to dijete Bog, tvoj Stvoritelj? Bog od tvoje kosti, i meso od tvoga mesa! Prihvaćaš li da je to On? Da je on čovjek? Jesi li ikad razmišljao o otajstvu Utjelovljenja? Koliko živiš od toga? Ulazi li to dijete u tvoju svakodnevnicu, u tvoju sobu, tapka li ti mali Isus i oko tvoga stola dok spremaš ručak? Prihvaćaš li sebe i druge u tome svjetlu?

Razmisli o tomu! Razmisli dobro. Bez toga ne idi u kupovinu, ne spremaj jer nema smisla! Raščisti svoje srce! Potrebna je tvoja volja, vrijeme, praznina i tvoja čežnja! Pokloni se ovom Otajstvu! Bog ti dolazi ususret, Bog se želi utjeloviti u tvome životu!

Ljubav prema Bogu – ljubav prema djeci (i mladima)

Kroz različita vremena o djeci i njihovoj duhovnoj dobrobiti drugačije se skrbilo. U Isusovo vrijeme, i dosta nakon toga, ne govori se posebno o duhovnoj poduci djece. Isusovi učenici branili su donositi djecu Isusu da ih se dotakne. Moja pretpostavka je da je to bilo zbog toga što nisu smatrali važnim da djeca dođu do Isusa. Djeca su bila zaštićena u okrilju obitelji koja bi ih podučila o svemu što im je potrebno u životu. Dugo je bilo tako. I onda je došlo vrijeme industrijalizacije (iako je i prije bilo takvih slučajeva) kada su djeca u ranoj dobi morala odlaziti iz obiteljskih domova u velike gradove. Tada nisu imali nikoga da skrbi za njih, a svećenici, navikli na djecu koje bi roditelji dovodili na sakramente, generalno gledajući jer uvijek ima i onih drugih, nisu prepoznali potrebu da tako rastrkanim mladima priđu, smatrali su ih jednostavno problematičnima. Zbog toga je Don Bosco velik svetac jer je u tom ključnom trenutku, kao i svaki svetac, prepoznao veliku potrebu svog vremena, a to je bilo brinuti se za duše mladih. Moglo bi se reći da se jedno vrijeme situacija poboljšala. U pedesetim godinama 20-og stoljeća, obitelj je opet bila snažna, otac bi materijalno skrbio za obitelj, a majka je brinula o kući i djeci. Danas smo opet, čini se, u Don Boscovim vremenima. Čak i ona djeca koja su u toplim domovima s brižnim roditeljima, znaju često biti sama jer zbog ekonomske situacije, oba roditelja rade. A koliko je tek onih koji su u potpunosti prepušteni sami sebi. Tu Don Boscov red i salezijanska duhovnost opet dobivaju na važnosti.

Može izgledati kao slučajnost da sam u Zagrebu završila na salezijanskoj župi. Tamo je bio don Damir, karizmatični svećenik koji je držao zanimljiv vjeronauk za mlade. Potom sam se uključila u instrukcije. Pozvao me je, tada kolega s fakulteta, a danas kandidat za salezijanskog svećenika. Svakako sam se školovala za nastavnicu matematike i voljela sam podučavati. Bila je to druga stvar koja me je privukla salezijancima, a zatim su uslijedile mnoge druge. Tamo sam stekla neke od najboljih prijatelja, putovala sam, zabavljala se, hranila dušu kroz formacije, našla duhovnika koji mi je toliko pomogao duhovno rasti. Moglo bi se reći da sam na oratoriju služila, kroz instrukcije i druge aktivnosti, ali sam toliko više dobivala. Moja duša bila je dobro hranjena. Oratorij me je suočio s mnogim mojim slabostima, prvenstveno s mojim odnosom i pristupom prema ljudima, i pomogao mi je izvući neke dobre stvari u meni koje su bile zakopane jer su neke druge, neki drugi talenti, bili previše isticali.

Nakon što sam tako nahranila dušu kroz šest godina na toj župi, shvatila sam kako je Bog čudesno djelovao u mom životu – čudesno u smislu da me je u toliko stvari u kojima sam prije bila toliko tvrdoglava, potpuno

preokrenuo, osjećala sam se kao da lebdim. Osjećaj da je Bog toliko uz mene, bez obzira na to koliko sam ja malo uz njega, činio je da jednostavno djelujem bez prevelikog oklijevanja. Ta ljubav koju sam primila morala se izliti. S takvim povjerenjem u Boga, bez neke posebne drame i promišljanja, odlučila sam kamo dalje: vraćam se u Suboticu i idem otvoriti oratorij i širiti ga koliko god Bog smatrao to potrebnim i ma koliko god se to činilo teškim. Motivacija je jednostavna: želim da sve to što sam dobila, na čemu sam neizmjerljivo zahvalna, dobiju mladi i djeca ovdje. Rad s mladima je za mene rastrzanost: osjećam se kao da me nešto nosi nagore, osjećam se poletno, a na nozi mi je stalno kamen koji me vuče nadolje, i teško mi je. Ipak, to je moj poziv koji volim.

Zdrava duhovnost pretvara se u plodove. Nakon što se intenzivno hranimo Božjom ljubavlju, imamo nezaustavljivu potrebu to dijeliti dalje, želimo da svima bude tako dobro. Opasnost je kada si u gradu poput Zagreba, gdje se nudi toliko duhovnih sadržaja: klanjanja, predavanja, vjeronauka, formacija, da se stalno želiš hraniti duhovnim sadržajima. Mnogima je traumatično kada tih sadržaja više nema jer su se preselili ili su započeli život odraslih. Imaju potrebu hraniti se bez prestanka. No, ono što slijedi mora biti služenje. Dosta!

Primio si od Boga sve te divne darove, rastao si kao osoba, imao si intenzivno razdoblje od svoje formacije, idi sad i to daj drugima. Sad ćeš jesti malo manje, misu uvijek imaš kao i ispovijed, klanjanje, molitvu, ali ne možeš s neutaživom pohlepom ići na svaku duhovnu obnovu ili predavanje atraktivnog predavača. Tvoja ljubav prema Bogu sada se mora očitovati u tvojim djelima. Reci: *Sluga sam beskoristan, učinih što sam bio dužan učiniti*, i čini ono što si dužan činiti.

Ulog nade

Nedavno sam razgovarao sa starom profesoricom, negdašnjom kolegicom na poslu, koja u susjednom gradu živi ne tako duboku, koliko starost opterećenu teškom bolešću. Znao sam to, no ipak sam je htio zamoliti za jednu malu uslugu, važući hoće li je to dodatno opteretiti, ili će joj pak moje traženje biti zanimljivo. Pozvao sam je u strahu da će me grubo odbiti jer joj prošlog puta kada me je molila za pomoć nisam baš pomogao kako je očekivala. *Znaš, nekada sam mogla pisati do tri sata po ponoći, i spavati samo par sati, pa orna idem na teren nakon toga. Ali sada su me zamolili da im hitno dostavim taj rukopis, pa radim samo do jedan sat po ponoći. Nadam se da ću ga moći završiti. Znam da je to za moje zdravlje pogubno jer se po savjetu liječnika moram naizmjenice kretati, sjediti i ležati po 15 minuta kako bih normalno funkcionirala, ali ja se nadam da ću moći još ovog puta. Nadam se da će to biti moje životno djelo – tu temu sam obrađivala od diplomske radnje, preko doktorata, kroz cijelu karijeru. Nadam se da će nakladnik to cijiniti. Nadam se da će i kolege i čitatelji biti zadovoljni. Samo još ovoga puta...*, kazala je. Nije me odbila, ljubazno, ali za naše nervozno vrijeme prilično naporno objašnjavajući pod kojim uvjetima može ispuniti moju molbu.

Stara profesorica se nada! Ona, ustvari, trči, kao što je nekada trčala tražeći rijetke vrste biljaka po ovdašnjim močvarama i livadama. Trči, sjedeći u svojoj stolici, za svojim nebrojenim bilješkama, herbarima i ispred zaslona svojega računala. Trči, natječući se s vremenom i bolešću koje, zna to, ne može pobijediti. Jedini njezin ulog je nada da će njezina tjelesna snaga biti jača i da će izvanjske okolnosti pridonijeti da utrku životnoga cilja,

oličenu u budućoj knjizi, dobije na vrijeme.

Sadržaj kršćanske nade sasvim je drugačiji. Njezin kapital toliko je snažan da se čini da usporedba s našim životnim nadanjima, kao što je ova moja, ostaje blijeda banalnost. Uzdati se u svoje snage, blijede, trošne i privremene, i uzdati se u Boga, snažnoga, pouzdanoga i vječnoga, dvije su različite stvari. Zajedničko im je stanje ljudskoga duha koji se nada. Nema momenta naših života u kojima se ne nadamo, svjesni da možemo ići, da se trsimo, djelujemo, vjerujemo samo do naših životnih crvenih crta. Tu stajemo i dajemo svoje uloge. Mnogima od nas taj ulog je Bog. Nekima drugima nije, a oni sami valjda znaju što je.

Moć nade

Nada je moćna stvar. Njezina moć i snaga leži u iskustvu koje imamo kada se ulog nade ispuni. Do te je mjere moćna da se čini da o njoj ne može govoriti nitko tko nema iskustvo ispunjene nade. No, da bi se do njega došlo moramo predmet naše ispunjene nade prepoznati i prihvatiti. Nada se ostvaruje, naime, ne ostvaruje uvijek baš onako kako se nama sviđa. Izraelskom je narodu, primjerice, nada da će dočekati dolazak Pomazanika, ispunjena, no Pomazanik nije bio „po standardima“ njihove vjerske prakse, zamišljanja i emocija. Nadišao je sve vjerske prakse!

Bez našega htijenja, živimo u vremenu teških vanjskih okolnosti. Neki od nas su njima pritisnuti do mjere neizdrživosti i, svjedočimo to, ne mogu se odmaknuti od iskustva teškoća koje prate društvo u koje smo, ne svojom voljom nego datumom i mjestom rođenja, stavljeni. Teško da možemo svojim ograničenim znanjem doći do uzroka i promišljati o posljedicama događaja koje promatramo i koji nas se neposredno dotiču, koliko god bili zainteresirani za njih. No, od nade ne odustajemo. Nada je protivna svakom logičkom slijedu događaja, svakoj dedukciji i svakom tehničkom izračunu ishoda događaja naše povijesti. A to hoćemo li je uložiti ovisi o nama. Njezino ostvarenje u sigurnim je Božjim rukama. Otrgnimo se prostorima beznađa i doživimo plodove kršćanske nade u ovom došašću. S dočekanim Bogom bit će drugačije! Bit će bolje!

Uzdati se u svoje snage, blijede, trošne i privremene, i uzdati se u Boga, snažnoga, pouzdanoga i vječnoga, dvije su različite stvari. Zajedničko im je stanje ljudskoga duha koji se nada.

Održan Prvi Festival tradicijskog pjevanja

Hrvatski kulturni centar *Bunjevačko kolo* u Subotici organizirao je 11. studenoga Prvi Festival tradicijskog pjevanja na kojem su nastupile muške i ženske pjevačke skupine iz Srbije (Vojvodine) i Hrvatske.

Članovi žirija imali su ozbiljnu zadaću ocijeniti i rangirati nastupe društava. **Duško Topić, Mirjana Rajić Tepić i Tamara Štricki Seg** donijeli su odluku da prvo mjesto pripadne *Bečarinama* iz Đakova. Za osvojeno prvo mjesto uručena je zahvalnica, cvijeće i slika autorice **Ružice Miković Žigmanov**. Ideju za ovaj festival dala je voditeljica folklornog odjela **Senka Horvat**, a logističku potporu pružio je Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata. /Siniša Jurić/

Međunarodna turistička nagrada *Dužijanci*

Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanica* iz Subotice dobila je međunarodnu turističku nagradu *Zlatni Interstas 2018.* na 25. međunarodnoj smotri turizma, filma, krajobraza *Interstas* koja je održana u Solinu.

Predstavnicima Udruge nagrada je uručena prošloga tjedna na svečanosti u solinskom hotelu *President*. U delegaciji Udruge koja je nazočila dodjeli nagrade bili su: predsjednik **msgr. dr. Andrija Anišić**, dopredsjednica **Ljiljana Dulić** te članovi: **Stipan Kujundžić, Marija Kujundžić, Marko Križanović i Ana Ivanković Radak**. Nagradu su im uručili predsjednik Uprave manifestacije **Vojko Pleština** i gradonačelnik Solina **Dalibor Ninčević**.

U sklopu *Interstasa*, održan je i 21. međunarodni festival turističkog filma, a među nagrađenima našao se i dokumentarni film redatelja **Branka Ištvančića** *Dužijanica*. *Dužijanica* je nagrađena za najbolji film festivala do 60 minuta u filmskom prikazu tradicijskih

običaja kulture življenja. Nagradu su primili jedni od glavnih aktera u filmu, ujedno i članovi UBH-a – **Ana Ivanković Radak i Stipan Kujundžić**.

Kao jedinstvena manifestacija u domeni turizma, turističkog filma i krajobraza, *Interstas 2018.* održan je pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Hrvatske **Kolinde Grabar-Kitarović**. /D. B. P./

Hrvati na Sajmu knjiga u Beogradu

Novinsko-izdavačka ustanova *Hrvatska riječ* i Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata iz Subotice predstavili su 26. listopada 2018. svoja recentna izdanja na beogradskom *Sajmu knjiga*, najvećoj manifestaciji toga tipa u regiji.

NIU *Hrvatska riječ* ove se godine predstavila s dvije knjige – knjigom pjesama *Slike iz beskraja Vedrala Horvackog* (svoje do sada najmlađeg objavljenog autora), te antologijom *Zapisane avanture za male i velike* koju je priredila **Katarina Čeliković**.

O knjizi *Slike iz beskraja* govorila je urednica knjige, kroatistica **Mirjana Crnković**, a potom se predstavio i autor. Knjigu za djecu i mlade *Zapisane avanture za male i velike* predstavila je priređivačica i jedna od autorica **Katarina Čeliković**. Moderator predstavljanja bio je **Davor Bašić Palković**.

Ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov** u Beogradu je predstavio izbor iz Zavodove najnovije naklade – od znanstveno-stručne periodike do publicistike i književnih djela. On je osobito istaknuo nagrađivanu *Povijest podunavskih Hrvata (Bunjevaca i Šokaca) od doseljavanja do propasti Austro-Ugarske Monarhije Roberta Skenderovića* koja je objavljena u sunakladi s Hrvatskim institutom za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje.

Knjigu *Malo pa ništa* **Antuna Gustava Matoša**, koju je ZKVH objavio u sunakladi s Ogrankom slavonsko-baranjsko-srijemskim Društva hrvatskih književnika, predstavio je predsjednik Ogranka DHK-a **Mirko Čurić**.

U cilju poticanja obrazovanja na hrvatskom jeziku u Srbiji, ali i čitateljskih navika kod mladih, NIU *Hrvatska riječ* ove je godine organizirala izlet srednjoškolaca na *Sajam knjiga*. /D. B. P./

Knjiga Milane Černelić o Bunjevcima i na engleskom jeziku

Znanstveni rad prof. dr. sc. Milane Černelić s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na temu hrvatske subetničke grupe Bunjevaca privukao je pažnju njemačkog nakladnika *Scholars' Press Publishing* koji je 2018. godine tiskao knjigu pod naslovom *Bunjevci: migrations, traditional heritage, identities*.

Knjiga ima 143 stranice, podijeljena je na devet poglavlja i bogato je ilustrirana. Ova će knjiga u svijetu pružiti informacije o hrvatskoj subetničkoj grupi Bunjevaca na znanstveno utemeljen način te je njezina objava još jedno priznanje prof. Černelić za sve što je tijekom svojega rada činila na istraživanju Bunjevaca u državama u kojima oni žive.

Održana Prepekova jesen Novom Sadu

Manifestacijom *Prepekova jesen*, održanom 20. listopada u Kulturnom centru Novog Sada, još jednom je proslavljen rođendan Stanislava Prepeka.

Literarno-glazbenu večer organiziralo je lokalno hrvatsko kulturno-umjetničko i prosvjetno Društvo koje nosi ime tog velikog petrovaradinskog glazbenika, književnika, učitelja i knjižničara. Nazočne je na početku večeri pozdravio predsjednik HKUPD-a *Stanislav Prepek Krešimir Tkalc*. Standardno dio predstavljanja aktivnosti ove udruge već treću godinu zaredom je zbirka kratkih priča *Prepekova jesen*. Ovogodišnju, *Prepekovu jesen 2018*, predstavila je dr. *Dragana V. Todosreskov*, članica uredništva i povjerenstva koje je priče koje su pristigle na prethodno raspisanom natječaju odabralo. Od trinaest autora priča prvonagrađena je mlada spisateljica *Paula Čačić*, drugu nagradu osvojila je *Slađana Varićak*, a treću *Jagoda Prebeg*.

Poseban pečat ovom, kao i svakom *Prepekovom* događaju dale su članice Ženske pjevačke skupine ove udruge pod ravnanjem *Dobrivoja Jankovića*, izvođenjem spletova pjesama iz Srijema i Međimurja, dok je poseban gost, *Stevan Jović*, virtuosno uveo goste u svjetove gitarske čarolije. Ovom je manifestacijom također obilježena i trinaesta obljetnica rada HKUPD-a *Stanislav Prepek*. /M. Tucakov/

Održana XVII. Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku

Hrvatska čitaonica Subotica organizirala je 9. studenoga u Gradskoj knjižnici Subotica XVII. Pokrajinsku smotru recitatora na hrvatskom jeziku.

Podijeljeni u tri dobne skupine natjecali su se učenici osnovnih i srednjih škola iz cijele Vojvodine: Monoštora, Sonte, Berega, Vajske, Plavne, Petrovaradina, Surčina, Tavankuta, Đurđina, Male Bosne i Subotice. Sve recitatore je pomno slušalo tročlano povjerenstvo u sastavu: *Željka Zelić Nedeljković*, pjesnikinja te *Suzana Vuković* i *Ljubiša Ristović*, glumci Narodnog kazališta Subotica.

Za svoj nastup svi recitatori su darivani knjigama koje je osigurala Hrvatska čitaonica dok su pobjednici smotre nagrađeni pohvalnicama i jednodnevnim izletom u Osijek. /H. Č./

Zlatni jubilej Subotičke biskupije (VII. dio)

Blagoslov sjemeništa, svećenički pomladak i redovnice

Građevinski radovi oko sjemeništa brzo su napredovali pa je 30. lipnja 1965. godine na tadašnji spomen-dan sv. Pavla svečano blagoslovljeno novo sjemenište. Svečanom blagoslovu uz apostolskog administratora Matiju Zvekanovića nazočili su i beogradski nadbiskup i apostolski administrator Banatske biskupije Gabrijel Bukatko, skopski biskup Smiljan Čekada, đakovački biskup Stjepan Bäuerlein, kotorski apostolski administrator Gracija Ivanović, generalni provikar Banatske biskupije dr. Tibor Géczy. Na svečanosti su bili skoro svi svećenici Bačke apostolske administrature, predstavnici dječaćkih sjemeništa iz Jugoslavije i mnogi drugi gosti. Za tu je zgodu sveti Otac Pavao VI. novom sjemeništu poslao svoju fotografiju s vlastoručnim potpisom i apostolskim blagoslovom.

Usporedo s radom II. vatikanskog sabora gradilo se i dovršilo sjemenište Paulinum u Subotici. Biskup Matija Zvekanović uvijek je isticao da je sjemenište podignuto u prvom redu dragovoljnim darovima vjernika današnje Subotičke biskupije. Ono je trajni spomen na II. vatikanski sabor. Te je godine ispit zrelosti položilo 15 maturanata od kojih su 14 bili s područja administrature, a 1 iz Banata (današnja Zrenjaninska biskupija). Sjemenište nosi naziv Paulinum po zaštitniku administrature, sv. Pavlu apostolu. Godine 1968. u sjemeništu je bilo 103 sjemeništara. Tada je iz Bačke apostolske administrature bilo 73 pitomca, dok su ostali bili iz drugih biskupija.

Kada je osnovana Bačka apostolska administratura, njezini su bogoslovi studirali u Bogoslovskom sjemeništu u Đakovu. Kasnije su bogoslovi studirali i u Zagrebu i Splitu. Poslije 1930. godine bogoslovi su studirali i u Sarajevu. U vrijeme kad je Bačka apostolska administratura prerasla u Subotičku biskupiju bogoslovi su studirali u Zagrebu, Đakovu, Rijeci, Innsbrucku i u Rimu.

Redovnice

Biskup Lajčo Budanović znao je da redovnice imaju važnu ulogu u izgradnji vjerskoga života, osobito među djevojkama. U vrijeme osnutka Bačke apostolske administrature u Bačkoj su djelovale jedino časne sestre učiteljice od Naše Gospe. Sjedište njihove provincije je u bilo u Kalači. Zbog novonastalih političkih okolnosti sestrama koje su ostale živjeti na području administrature nije se moglo upravljati iz Kalače. Zato se počelo raditi na tomu da se osnuje zasebna grana te družbe. Napokon, 1929. godine Sveti zbor za redovnike iz Rima odobrio je pravila novoosnovane bačke Družbe siromašnih sestara

učiteljica Naše Gospe sa središtem i kućom maticom u Subotici. Tada su sestre u Bačkoj djelovale u 20 samostana. Uz samostane imale su sestre svoje škole, ali su se bavile odgojem i pomaganjem djevojaka i žena. U Subotici su imale srednju školu s više od 800 učenica. Tako je bilo i u Novom Sadu. Te su svoje škole časne sestre zadržale sve do 1941. godine. Prva časna majka nove Bačke Družbe bila je sestra Roza Kopunović.

Godine 1941. nakon dolaska Mađara, časna majka Roza Kopunović je sa sestrama koje su se izjasnile Hrvatima morale napustiti Bačku, te su prešle u Zagreb. Uz pomoć i posredovanje zagrebačkog nadbiskupa, blaženoga Alojzija Stepinca, otvorena je nova kuća matica s novicijatom u Zagrebu. Sestre koje su ostale u Bačkoj pripojene su upravi Siromašnih sestara učiteljica u Kalači, te su nastavile djelovati u Bačkoj apostolskoj administraturi. Nažalost, 1944. godine sve samostane časnih sestara zauzela je vojska. Kad je te zgrade ostavila vojska, u njima su se smjestile državne škole ili druge ustanove. Donošenjem zakona o nacionalizaciji svi su samostani časnih sestara nacionalizirani. Po odobrenju biskupa Lajče Budanovića časne sestre, koje su nakon oduzimanja samostana postale beskućnice, nastanile su se u župnim domovima, a često i u sporednim prostorijama župnih kuća. Od nacionalizacije je pošteđen jedino samostan u Baču, ali je u dijelu toga samostana smješteno i nekoliko učionica bačke osnovne škole.

Poslije se Drugog svjetskog rata više se nisu mogle spojiti zagrebačka i bačka družba, budući da i jedna i druga djeluju kao posebna Kongregacija. Godine 1963. Sveti zbor za redovnike odobrio je posebnu samostalnu provinciju za sve one sestre koje žive i djeluju u Bačkoj. Provincijalka djeluje sa svim pravima i dužnostima koje inače obnaša časna majka, a Bačka je provincija podložna izravno Kongregaciji za redovnike u Rimu. Godine 1963. bačke sestre nisu imale nigdje svoju školu. Djeluju kao orguljašice, vode crkveno pjevanje. Obavljaju i službu sakristanki, čiste i uređuju crkvu, pomažu u katehizaciji, izrađuju i uređuju liturgijska odijela. Sestre su živjele od rada svojih ruku. Osim sestara naše Gospe u Bačkoj su još djelovale časne sestre sv. Križa III. Reda svetoga Franje, sestre milosrdnice sv. Vinka, Kćeri Marijine, Kćeri milosrđa III. Reda svetoga Franje, Dominikanke, Školske sestre III. Reda svetoga Franje, Služavke Maloga Isusa, Kćeri Božje ljubavi i Kćeri Presvetog Spasitelja.

(Izvorni tekst je napisao prvi biskup Subotičke biskupije, Matija Zvekanović. Tekst je ostao isti s malim dopunama Stjepana Beretića.)

Freske na stropu crkve Presvetog Trojstva u Somboru

(*nastavak*)

Oko freske kršćanskih vrlina, o kojoj ste mogli čitati u prošlom broju *Zvonika*, nalaze se četiri male slike koje su naslikane u obliku medaljona. Medaljoni su smješteni na uglove freske. Taj raspored slika Richard Holzner je 1939. godine zadržao od ranijeg oslikavanja crkve iz 1888. godine. Na četiri medaljona naslikani su sveci: sv. Stjepan, sv. Ladislav, sv. Elizabeta i sv. Margareta.

Zanimljivo je to što slike u medaljonima nisu naslikane u više boja kao druge nego je umjetnik Holzner koristio samo jednu boju i to smeđu u 4 nijanse. Promatrajući slike i elemente na slikama vidimo sve pokazatelje baroknog stila. Likovi baroknog stila su u pokretu, u njima je skriven neki dinamizam. Uz pomoć nijansirane boje od bijele do tamno smeđe, umjetnik je stvorio efekte svjetlosti i sjene. Igra svjetlosti i sjene su maksimalno izraženi u baroknom stilu, barokni slikari ih rado koriste. Slike su jednobojne, ali su detalji tako izrađeni da nam i unatoč jednobojnosti dočaravaju neko šarenilo, osobito na odjeći likova. Na licima likova vidimo osjećaje, često su to patetični pogledi, u baroku su bitni izražaji lica, koji često idu u krajnost. Likovi nose u sebi neku eleganciju, prikazani su kao teatralni likovi u pozama s mnogo pompe i patosa. Sva četiri lika unatoč tomu što su razdvojeni, ipak čine neku cjelinu, a prepliću se na jedan kompliciran način.

Sveti Stjepan Arpadović, prvi ugarski kralj, vladao od 997. (oko 975. – 1038.). Godine 985. prihvatio je kršćanstvo. Papa Silvestar II. okrunio ga je 1001. za kralja Ugarske dodijelivši mu naslov „apostolski kralj“. Utemeljio feudalnu državu patrimonijalnoga tipa, te u savezu s Katoličkom crkvom učvrstio svoju vlast.

Karakteristike baroka vidimo i na liku sv. Stjepana, dinamičnost ne toliko u tijelu nego u očima koje su uprte u nebo, umjetnik nam je dočarao da vidimo oči koje gledaju u daljinu, oči pune osjećaja. Preko tih očiju doživljavamo vjeru kralja koji se odrekao poganstva i svoju državu i narod stavio u Božju zaštitu i zaštitu Majke Božje oči su mu uprte u nebesko.

Sveti Ladislav kralj Arpadović, sveti ugarski kralj od 1077. godine. Između 1088. i 1094. godine osnovao je Zagrebačku biskupiju kao sufragansku biskupiju

nadbiskupije u Kalači. Predstavljen je sa sjekirom u ruci, i to zbog jednog događaja kada je kao kralj na čelu vojske ostao bez vode. Udarivši sjekirom u stijenu potekla je voda te je spasio vojsku od žeđi. Lik kralja je u pokretu, pokret i oči izražavaju spremnost na djelo, to su barokni elementi dinamizma likova i izraz osjećaja.

Sveta Elizabeta Ugarska (1207.-1231.). Odrastajući, sazrijevala je u kršćanskim vrlinama i pobožnosti. Godine 1221. udala se za tirinškog grofa Ludovika IV., koji je također bio pobožan. Počela je voditi jednostavan život i predala se humanitarnom radu, hraneći prosjake i skrbeći za slabe i nemoćne.

Kada je njen suprug umro, Elizabeta je napustila dvor, odrekla sveg bogatstva i zavjetovala se te postala trećoredica franjevačkog reda. Prikazana je s kruhom i ružama u ruci. Ruže nam govore o čudu koje dogodilo još u njenom djetinjstvu. Skrivajući se od drugih koji su bili protiv toga da ona pomaže siromahe, nosila je u kecelji kruh, kad su je zaustavili i pitali što nosi, kruhovi su se pretvorile u ruže. Njene oči ne gledaju prema gore nego naprijed, pokazuje nam kako je Elizabeta gledala čovjeka, čovjeka siromaha koji stoji pred njom, i u njemu prepoznala Božje stvorenje.

Sveta Margareta Ugarska (1242. – 1270.) roditelji, kralj Bela IV. i kraljica Marija Laskaris, zavjetovali su se da će Margaretu u znak zahvalnosti za slobodu svoje zemlje posvetiti dragom Bogu. Tako je povjerena odgoju dominikanki. U dvanaestoj godini položila je redovničke zavjete u Budimu, u samostanu što ga je na otoku Nyulak-szigete (Zečji otok), usred Dunava za nju dao sagraditi njezin otac. Potpuno se posvetila Kristu, asketskom životu, služenju bolesnika. Rado je čitala Sveto pismo. Na slici je predstavljen njen lik s detaljem, gdje u ruci drži pismo-citat Svetog pisma. Jedna je od najvećih srednjovjekovnih mističarki toga vremena. Svoj život prikazala je kao žrtvu za oslobođenje svoga naroda i očuvanje kraljevstva od agresora s Istoka, od Tatara. Ime Margareta je latinskog porijekla, a znači „biser“.

S. M. Edelfrida Kirchhofer

(1916. - 2018.)

U 103. godini života i 81. godini redovništva u Đakovu je preminula časna sestra iz Družbe Milosrdnih sestara Svetog Križa Edelfrida Kirchhofer, najstarija sestra u ovoj redovničkoj družbi.

Rođena je u Filipovu (danas Bački Gračac) od oca Josepha i majke Magdalene rođ. Rack 5. ožujka 1916. rodine kao Maria, treće od sedmero djece. Maria je najprije bila u zabavištu kod časnih sestara Naše Gospe, a zatim je polazila šest razreda osnovne škole, koju su one vodile. Naklonost prema časnim sestrama pretvorila se u želju da i ona bude časna sestra. Stjecajem okolnosti to se ostvarilo kod Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu. S dvanaest godina stigla je u Đakovo gdje je završila četiri razreda građanske škole. Primljena je među kandidatice te je počela učiti svirati glasovir i vesti misno ruho. Godine 1936. započela je novicijat, a 22. ožujka 1937. godine položila prve zavjete. Nakon toga poslana je u internat u Osijek da poučava sviranje klavira, a potom u istoj službi i u Slavonski Brod. Od 1942. godine poučavala je glazbu u internatu u Srijemskim Karlovcima i skrbila za crkveno pjevanje u župnoj crkvi. Ratna zbivanja 1944. godine, u kojima je u sestrarskom vrtu bila pogođena hicem iz obližnje šume, bila su ozbiljna prijetnja svim sestrama. Prije dolaska partizana su se sklonile u Đakovo. Rat je još trajao, a sestre su držale školu i internat u Bosanskom Brodu i dočekale 1945. godinu. Godine 1949. je došao nalog vlasti za njihovo preseljenje u koncentracijski samostan kod Sarajeva, predviđen za sve redovnice. Majka Amadeja bila je brža od toga naloga i uspjela ih je prevesti u Hrvatsku, u Đakovo, te ishoditi dozvolu

za preseljenje stvari iz internata u Bosanskom Brodu u Đakovo.

Djelovanje s. Edelfride tada je usmjereno na župe. Već je 1949. godine vukovarski Franjevački samostan otvorio vrata sestrama. Kao uvježbana orguljašica s. Edelfrida preuzima crkveno pjevanje, ima dužnost poglavarice u zajednici i obavlja kućne poslove. U

svojstvu kućne poglavarice i orguljašice premješšana je u Pakrac, pa u Ilok, s istim obvezama u zajednici i u samostanu. Kada je Provincija preuzela Caritasov starački dom u Schifferstadtu (Spayer) 1968. godine, s. Edelfrida je pošla tamo radi njege starih i bolesnih. 1974. je premještena u Dom za starije osobe u Germeringu. Od 1990. godine preuzela je u Germeringu, u Domu starih, brigu za sakristiju. Vodila je i sviranje i pjevanje u kapelici Doma, a obavljala je i kućne poslove u sestrarskom stanu. S gotovo 90 godina života vraća se u Đakovo, na bolesnički kat provincijalne kuće.

Sestra M. Edelfrida bila je osoba povjerenja i tihoga služenja u poslušnosti koju

je prepoznala u svojem životu kao izvor blagoslova u svemu što je poduzimala. Uvijek zauzeta i ozbiljna obavljala je savjesno svaku dužnost, a to je očekivala i od drugih. Štedljiva, promišljena i korektna odavala je redovnicu *njemačkoga štih*a. Vjerojatno zbog njezine smirenosti i redovničke ozbiljnosti povjeravana joj je u više navrata dužnost kućne poglavarice. Bila je srdačno povezana sa sestrama čije su obitelji prolazile istu sudbinu izгона iz vlastitih domova i progona iz zemlje, ako su preživjeli strahote sabirnih logora poslije Drugoga svjetskog rata. Pokoj joj vječni! /**Provincijalat Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu/**

Obilazak neaktivnih župa Bačkog dekanata

Svećenici Bačkog dekanata 8. studenog krenuli su u obilazak crkava Bačkog dekanata koje su već godinama prazne i kojima se jednom ili nijednom godišnje služi sveta misa.

Najprije su otišli u Plavnu, koja ne spada među neaktivne župe, pogledati novi krov koji je ove jeseni promijenjen. Zatim su uz Dunav otišli pogledati crkvu u Bačkom Novom Selu koja je posvećena sv. Ani. Crkva se već godinama obnavlja. Za sada je presječena od vlage, zamijenjen je crijep i krovna konstrukcija, napravljeni su novi prozori i provedena struja. Radove vodi **preč. Josip Štefković**, kako uz svoje osobno zalaganje, tako i uz potporu vjernika iz Njemačke, koji su rođeni i nekada živjeli u ovom selu. Sveta misa se služi u župnoj kući. Druga crkva jest kapela u šumi na Vranjaku, nadomak Bača, koja je posvećena sv. Antunu pustinjaku. Kapelica je pod upravom župnika iz Bača, te se njena kompletna obnova lagano privodi kraju. Poslije toga su obišli crkvu sv. Ivana Krstitelja u Bukinu (Mladenovo). Velika crkva koju nažalost više nema tko pohoditi. Bukin je nekada bilo katoličko selo, a danas u njemu gotovo nema katolika. Za crkvu se brine **vlč. mr. František Gašparovsky**. Pod njegovom upravom nalazi se i crkva u Bačkom Obrovcu koja je posvećena sv. Ferdinandu. Prekrasna i velika crkva, u kojoj se isto tako, kao i u Bukinu ne služi sveta misa jer katolika gotovo da i nema.

Žalosno je spomenuti da su obje crkve više puta obijane i pokradene te su sada prazne, kako bi se i ono malo inventara što je ostalo sačuvalo.

Poslije Bačkog Obrovca, pohodili si crkvu sv. Karla Boromejskog u Tovariševu. Za ovu crkvu skrbi župnik iz Bača, preč. Josip Štefković. Malena i lijepa crkva u kojoj se nekada skladištilo građevinski materijal lokalnog poduzetnika. Nakon dolaska Štefkovića, crkva je iznutra oličena izrađena nova oltarna slika, napravljeni novi prozori i očišćeno dvorište, te je vraćena u uporabu. U crkvi se služi sveta misa na kirbaj i na veće svetkovine. Iz Tovariševa su otišli u Deronje u crkvu posvećenu sv.

Josipu, kada se u ovoj crkvi jedino slavi sveta misa. Na crkvi je ofarban toranj, te se nalazi u sasvim pristojnom stanju. Zanimljivo je to što se na prozorima nalaze stari vitraji koji su u odlično očuvanom stanju. Crkva je pod upravom župnika iz Bača, preč. Štefkovića. Na kraju su pohodili crkvu u Karavukovu. Velika i prekrasna crkva koju nije toliko nagrizaao zub vremena koliko neprimjereno ponašanje mještana. Crkva je nebrojeno puta obijana i iznutra devastirana, te su se u njoj okupljali stariji i mladi koji su pod utjecajima alkohola, droge i nepoštovanja prema svetinji, ostavili svoje tragove... Crkva je inače posvećena sv. Martinu, te se u njoj više ne služe svete mise, a od inventara su ostale samo klupe. Crkva pripada upravi **preč. Jakoba Pfeifera**, župnika iz Odžaka. Hvala **vlč. Dominiku Ralbovskom** koji nas je vozio svojim kombijem i dekanu preč. Josipu Štefkoviću što je organizirao ovu malenu ekskurziju. /Zv./

Proslava stote obljetnice rođenja Jakova Kopilovića 28. i 29. 11. 2018.

U okviru Godine hrvatskih velikana u Vojvodini, koju u suradnji s hrvatskim institucijama i udrugama kulture provodi Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, bit će proslavljena 100. obljetnica rođenja pjesnika Jakova Kopilovića (9. VII. 1918. – 18. XI. 1996.).

Tijekom dvodnevnog slavlja bit će priređeno više programa. U srijedu, 28. studenoga 2018. godine, bit će služena sveta misa u 17.30 sati u subotičkoj crkvi sv. Roka.

Svečana akademija će biti u četvrtak, 29. studenoga 2018. godine s početkom u 19 sati u Hrvatskom kulturnom centru „Bunjevačko kolo“ u Subotici.

U organizaciju proslave stoljetne obljetnice rođenja pjesnika Jakova Kopilovića, uz Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, uključili su se Hrvatsko nacionalno vijeće, NIU „Hrvatska riječ“, Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, župa sv. Roka, Hrvatska čitaonica, vrtić „Marija Petković – Sunčica“, zbor Franjevačke crkve „Sveta Cecilija“, kao i pojedinci.

Duhovna obnova u čast Prečistom Srcu Marijinu u subotičkoj katedrali

Od 29. 11. do 8. 12.

svake večeri u 17 sati krunica, u 17.30 sati sveta misa, propovijed i pobožnost.

„Učitelju, koje mi je dobro činiti da imam život vječni?“
– „Ako hoćeš u život ući, čuvaj zapovijedi“ (Mt 19, 16-18)

29. studenog (četvrtak)

Prva zapovijed; **Daniel Katačić**

30. studenog (petak)

Druga zapovijed; **Dražen Skenderović**

1. prosinca (prva subota, Sv. Andrija)

Treća zapovijed; **Nebojša Stipić**

2. prosinca (prva nedjelja Došašća)

Četvrta zapovijed; **vlč. Patrik Tvorek**

3. prosinca (ponedjeljak)

Peta zapovijed; **vlč. Vinko Cvijin**

4. prosinca (utorak)

Šesta zapovijed; **dr. Ivica Ivanković Radak**

5. prosinca (srijeda)

Sedma zapovijed; **vlč. Željko Šipek**

6. prosinca (četvrtak)

Osma zapovijed; **vlč. Dragan Muharem**

7. prosinca (prvi petak)

Deveta zapovijed; **Luka Poljak**

8. prosinca (subota)

Deseta zapovijed; **Bezgrješno Začće BDM**

Adventska predavanja u Novom Sadu

Franjevačka crkva sv. Ivana Kapistrana u Novom Sadu, **11. prosinca u 20.30 sati.**

Predavanje će održati župnik u Vajskoj i Bođanima i glavni i odgovornik urednik Zvonika, vlč. Vinko Cvijin.

Duhovna obnova u subotičkoj franjevačkoj crkvi

U franjevačkoj crkvi u Subotici, 26. i 27. listopada održana je dvodnevna duhovna obnova koju je predvodio vlč. Odilon Gbènoukpo Singbo, svećenik rodom iz Afrike, iz Benina, koji je misionar u Zagrebu i trenutačno na službi studentskog kapelana Hrvatskog katoličkog sveučilišta.

Na početku mise 26. listopada, dragog gosta i sve nazočne vjernike koji su ispunili prostranu franjevačku crkvu pozdravio je gvardijan **fra Zdenko Gruber**. U prigodnoj propovijedi vlč. Odilon je protumačio evanđelje dana. Nakon mise bio je nagovor i euharistijsko klanjanje. Velečasni Odilon govori vrlo jednostavno i konkretno, a što je najvažnije - radosno. Svojim govorom i stavom svjedoči o pravoj radosti koju čovjeku daje život po evanđelju. Drugoga dana duhovne obnove, vlč. Odilon svjedočio je o njegovu djetinjstvu i putu do svećeništva. Duhovnu obnovu glazbeno je animirala Zajednica „Proroci“. /A. A./

VII. Svjetski kongres Radio Marije u Collevalenzi

Procesija sa svijećama u Kerskom groblju na Sve svete

RADIO MARIJA SRBIJE – 15 GODINA S VAMA

Svi sveti u Lemešu

Zahvalnica u Sonti

Međunarodna turistička nagrada *Dužijanci*

Proštenje u bolničkoj kapeli u Subotici

OBLJEŽAVANJE 100. OBLJETNICE PRVOG SVJETSKOG RATA U BEOGRADU

Vlč. Nebojša Stipić i vlč. Dražen Skenderović
novi magistri teologije

O. Mato Miloš gost na susretu Nove evangelizacije

